

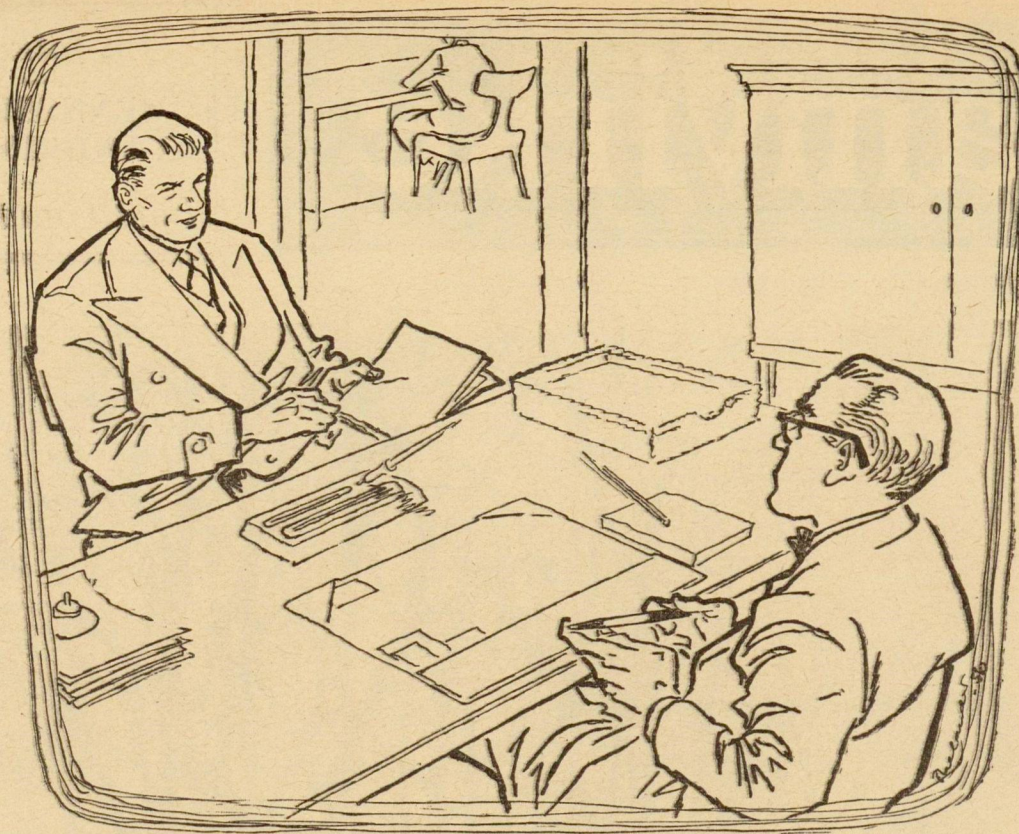
Samvirke

En folkesag
—
MENNESKETS
VANDRINGER
—
Før tæppet købes

15. januar 1956 - 29. årgang nr. 1 - Oplag A

Vinterdag ved landsbyskolen. Tegning af Alex Secher.

...LÅN OG KREDITTER

De midler, som Andelsbanken forvalter i form af andelskapital og reserver samt indskud fra kunder, lånes ud til privatpersoner, andelsselskaber og til andre virksomheder.

Den udstrækning, i hvilken Andelsbanken kan låne penge ud, er således direkte afhængig af de indskud, den modtager. Jo flere penge indskyderne sætter ind i banken, desto større bliver bankens evne til at imødekomme de krav om lån, der kommer fra såvel den enkelte kunde som fra erhvervslivet i det hele taget.

Vi skal imidlertid ikke her komme nærmere ind på de for tiden værende lånemuligheder, der jo bl. a. også i høj grad er afhængige af landets hele økonomiske situation, men kun forsøge på i dette og følgende numre af Samvirke at give Dem en oversigt over de forskellige former for udlån, Andelsbanken arbejder med, og vi begynder i dag med FASTE LÅN, eller som de kort og godt benævnes i vor balance: UDLÅN.

Det karakteristiske for denne art lån er, at lånebeløbet udbetales af banken på een gang, at lånet som regel gives for en forud aftalt periode, og at det afdrages med ganske bestemte beløb til ganske bestemte tider. Den sikkerhed, der kræves for sådanne lån, kan enten være kaution eller pant — eventuelt begge dele — og renten beregnes forud for hver termin af den til enhver tid værende restgæld.

Denne låneform er fordelagtig for den låntager, der skal bruge lånets fulde beløb straks, og som på forhånd kan se sig i stand til at præstere de aftalte afdrag i lånets løbetid.

Det vil ikke altid være let for en kunde i en given situation at afgøre, om han bør vælge et fast lån eller en kredit i løbende regning, en låneform som vi skal fortælle Dem om næste gang. Kom derfor ind i banken, hvor vore medarbejdere vil være rede til at give Dem råd og vejledning.

ANDELSBANKEN

A. m. b. A.

EN FOLKESAG MED DOBBELT FORMÅL

Danmark er så sindrigt opdelt i øer og halvøer, at dets samlede kystlinie er næsten som fra Skagen til det sydlige Marokko og *retur*. Man bliver unægtelig duperet, når man hører, at en strandfredningskommission, nedsat efter Naturfredningslovens ikrafttræden 1937, har „beregnet samtlige landets kyster og nærmere fastlagt byggelinierne“. Det må åbenbart have været meget nødvendigt.

Det var det! Dansk naturfredning er et barn af dette århundrede. Dens baggrund er, at netop et land med Danmarks geografiske karakter står i fare for at gå skønhedsmæssigt til grunde, hvis det stadig mere intensiverede jordbrug og den nye, store bebyggelse uden videre får lov til at ommøblere landskaberne, som det nu bedst falder for.

Det er jo ikke bare sådan, at de sidste minder om den gamle jyske hede rimeligvis forlængst ville være borte, om vi ikke havde haft en naturfredning med lovens kraft bag sig. Nej, ved afvanding og udtørring ville mange af vore mest idylliske småøer og moser være omdannet til flad mark, strandene ville være lukkede, skovbrynene tæt bebyggede.

Værn for skov og strand

Staten tog selv initiativet til de første naturfredninger. Det skete i århundredets begyndelse, hvor man bl. a. freddede Råbjerg Mile og Børris hede. Senere stiftedes Danmarks Naturfredningsforening (i 1911), og efter dens forslag vedtoges i 1917 en naturfredningslov, der i 1937 afløstes af den nuværende, meget effektive lovgivning. Det er bl. a. på grundlag af dens bestemmelser, at strandfredningen langs de danske kyster er blevet en realitet.

Det mest betydningsfulde i strandfredningen er, at der i almindelighed ikke må bygges på den egentlige strandbred og indtil en afstand af 100 m fra denne eller fra daglig højvandslinie. På lignende vis siger loven, at hvor der er tale om offentlige eller private skove på 20 ha eller derover, må der i en afstand af 300 m fra skovbrynet kun bygges med speciel tilladelse fra det lokale fredningsnævn. I begge tilfælde er der tale om forskellige undtagelser fra reglen — en af disse undtagelser sikrer således fiskere ret til at opføre de nødvendige bygninger ved kysterne —, men det ville være godt, om alle havde lovens generelle forbud for øje ved planlæggelsen af nybyggeri.

Naturfredningen har jo dobbelt sigte. Den tilstræber dels at sikre visse naturområder mod menneskelig over-

Fri adgang til historiske mindesmærker.

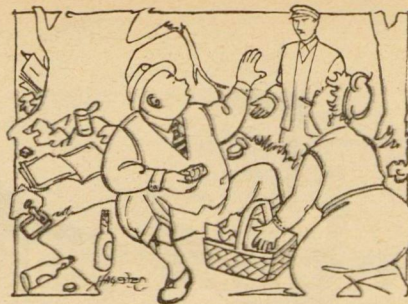
last, dels at give befolkningen som sådan adgang til i fornødent omfang at kunne færdes i naturskønne områder.

Fri færdsel sikret

Et af lovens store kup er forbudet mod friluftsklamer uden for pladser og veje i byer og bylignende bebyggelser, med mindre der er tale om en reklame, som direkte vedrører en virksomhed på den samme grund, hvor reklamen er opsat. Nu kan man da færdes ad vejene gennem landet uden stadig at blive mindet om, hvilken skotsvæerte man bør vælge.

Historiske mindesmærker så som gravhøje o. l. er umiddelbart fredede, og det bliver i hvert enkelt tilfælde Nationalmuseets sag at afgøre, hvor fredningen skal være effektiv. For sådanne fredninger kan ejerne af de pågældende jorder ikke kræve erstatning.

Erstatningsspørgsmålet er i øvrigt

I private skove og på private strande har ejeren politimyndighed.

naturfredningsfolkernes permanente hovedpine. Det gælder som en regel, at de fredninger, der pålægges direkte efter loven, kan foretages uden erstatning til lodsejerne. Derimod ydes der erstatning i de tilfælde, hvor en fredning foretages som en frivillig overenskomst med fredningsnævnets godkendelse eller som en følge af det stedlige fredningsnævns kendelse.

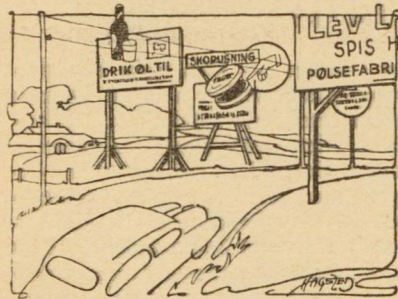
For befolkningens ret til i visse tilfælde at færdes over privat grund, hvor en sådan færdselsret i følge kendelse tillægges befolkningen, vil der i nogle tilfælde blive udbetalt erstatning til lodsejeren, i andre ikke.

Dyrt at være svin

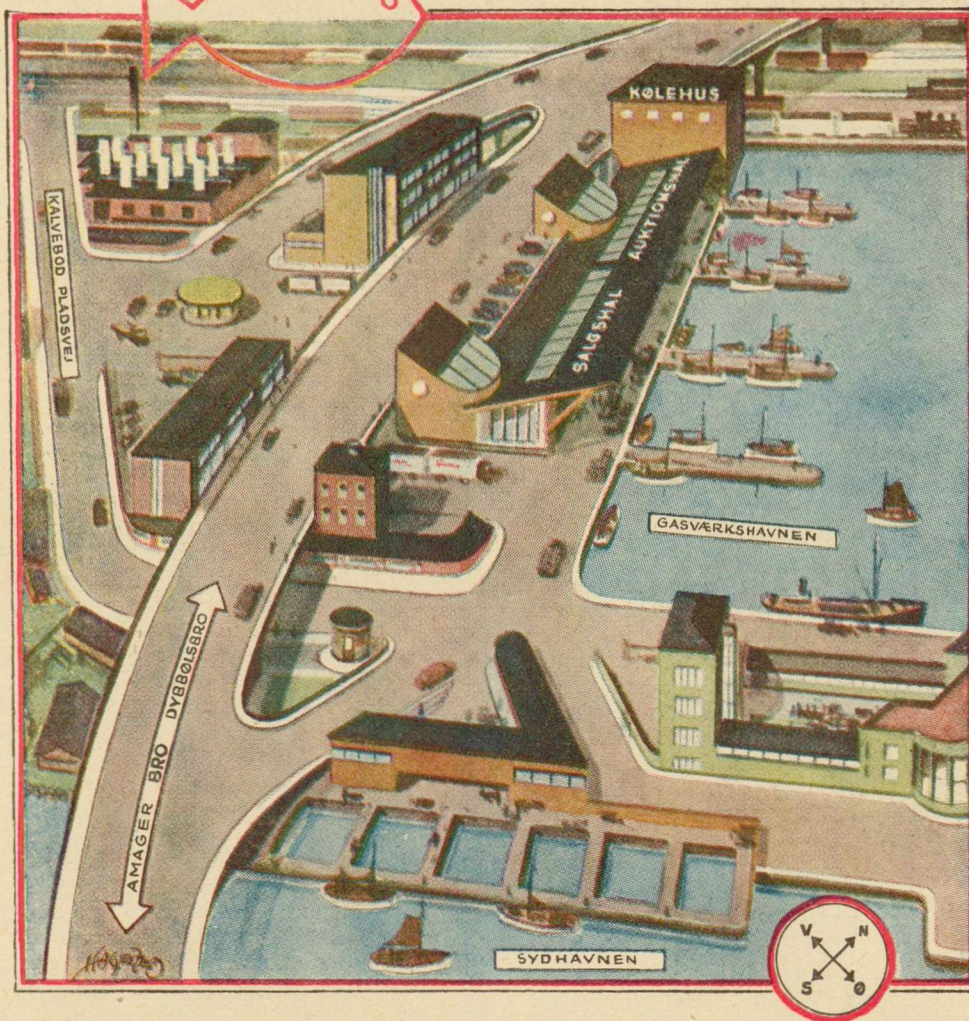
Det siger sig selv, at naturfredningsinteresserne ofte tørner hårdt sammen med de private interesser. Det gælder naturligvis især, hvor der i forbindelse med erhvervsvirksomhed står betydelige økonomiske interesser på spil, men man kan også meget vel komme ud for modstand, som skyldes, at lodsejeren finder, at der begås et overgreb mod hans rettigheder som ejer.

Ikke så sjældent vil man kunne stå over for at måtte hindre en udstykning. Teoretisk er det blevet hævdet, at erstatninger i så tilfælde kun rent undtagelsesvis bør ydes, idet man finder, at det ikke er en arbejdsskabt, men en samfundsskabt værdi, man fratager lodsejeren, og at fredningen i øvrigt i mange tilfælde vil betyde, at ejerens andre arealer stiger i værdi.

Naturfredningsloven rummer effektive straffebestemmelser rettet mod de såkaldte skov- og strandsvin, og man har eksempler på, at selskaber, der har forurenset naturen, er blevet idømt klækkelige bøder og samtidig pålagt at fjerne forureningen. Den omstændighed, at alle offentlige og så godt som alle private skove er tilgængelige for publikum, bør i det hele taget ikke forlede nogen til at tro, at han eller hun kan regere, som det bedst falder for. Man har at følge veje og stier og at lade svampene stå. Og — hvad der måske vil undre en og anden: i private skove og på private strandområder har ejeren og hans folk i realiteten *politi*myndighed, hvor det gælder at opretholde ordenen.

Nu kan man færdes ad vejene uden stadig at blive mindet om varer —

Det nye fisketorv får sin plads i Københavns havn omtrent ud for Dybbølsbroen. Tegningen herover viser torvet, som det måske med tiden vil se ud. Tværs over arealet har byplanlæggerne beregnet, at en ny bro til Amager skal have sin tilkørselsrampe; bygninger på fisketorvets areal ud over salgshal og kølehus er beregnet at give husly til fiskekonserveringsvirksomheder o. lign.

Præcis halvandet hundrede år efter, at københavnernes for første gang begyndte at protestere mod de mindre hygiejniske forhold, fiskesalget fra Gammel Strand foregik under, begynder opførslen af Københavns nye fisketorv, som skal drives på andelsbasis. Torvet bliver et af Europas mest moderne og indrettes på den såkaldte stenplads i den inderste del af Københavns store havneområde.

Københavns Fisketorv, A. m. b. A., har lejet arealerne af Københavns kommune for foreløbig fem og halvfjers år, og den gamle stenplads bliver nu centrum for al fiskehandel i hovedstaden. Torvet indrettes med bassiner for levende fisk, lossebroer til kutterne, en stor salgshal i to etager, hvor udbudet af fisk kan besigtiges i mindre bassiner, frysehus samt røgerier, filet-

fabrikker og andre industrier, der har tilknytning til fiskerierhvervet.

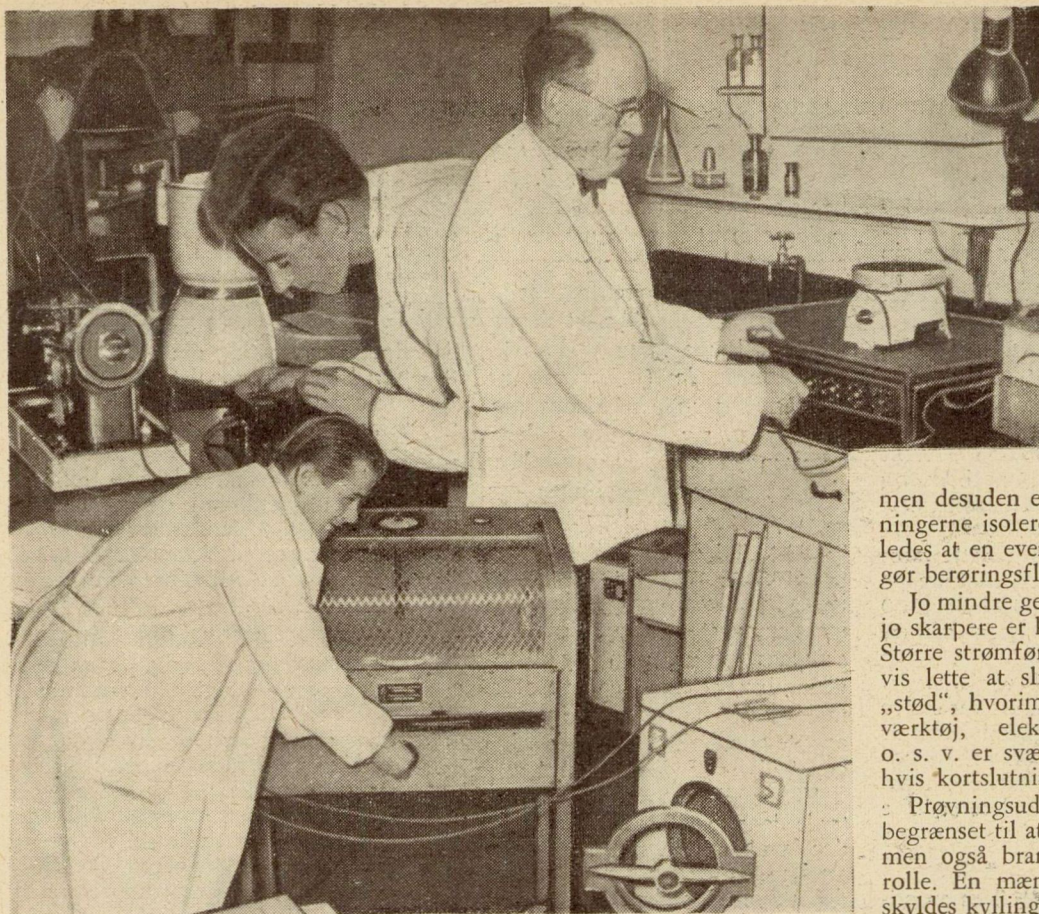
Københavns kommune skal føre tilsyn med udviklingen på det nye fisketorv, som bliver åbent for alle — uan-

man nu et fisketorv, hvis sundhedsmæssige installationer bliver af en sådan beskaffenhed, at de vil kunne tilfredsstille selv de mest kritiske i mange år fremover.

Skibet sejler sidelæns

Sidste skrig inden for den moderne skibsbygning er fartøjer, der hverken har rør eller skrue, men i stedet en stor propel siddende i bunden. Propellen forøger skibets manøvredegtighed ganske betydeligt, idet skibet kan sejle sidelæns og vende på sin egen længde. Det er særlig bugserbåde og fiskefartøjer, der er interesseret i den nye metode, idet der med propeldriften ikke er mulighed for at få wirer infil-

tret i skruen. — Den tyske brugsfor- eningsbevægelse har æren af at have introduceret den nye teknik i sin fiskerflåde, idet dens sidste erhvervelse, fisketrawleren *Henry Everling*, er udstyret med den nye fremdrivningsmetode, hvis funktioner alle kontrolleres fra skibets kommandobro. Man har udmærkede erfaringer med propelprincippet, som ventes at blive meget udbredt i de nærmeste år.

En elektrisk symaskine underkastes en kritisk gennemgang for at få konstateret, om de strømførende dele er tilstrækkelig effektivt isoleret (yderst til venstre). Til højre afprøves en elektrisk kogeplade. Bordpladen er indrettet således, at den registrerer, hvor megen varme kogepladen afgiver på undersiden; og nederst er en af prøvningsudvalgets teknikere i færd med at gennemprøve en ny type elektrisk vaskemaskine.

men desuden er hele motoren og ledningerne isoleret fra omgivelserne, således at en eventuel isolationsfejl ikke gør berøringsfladerne strømførende.

Jo mindre genstande, der er tale om, jo skarpere er kravene til sikkerheden. Større strømførende dele er forholdsvis lette at slippe, hvis man får et „stød“, hvorimod mindre ting, håndværktøj, elektriske barbermaskiner o. s. v. er svære at få hænderne fra, hvis kortslutningen indtræder.

Prøvningsudvalgets opgave er ikke begrænset til at afværge berøringsfare, men også brandfaren spiller en stor rolle. En mængde brande på landet skyldes kyllingemødre og griselamper, hvis strålevarme har tændt ild — en ting selv den mest omhyggelige afprøvning ikke kan forhindre.

Vil man undgå ulykker med elektriske apparater, skal man først og fremmest tænke sig om. Man må ikke røre ved rør el. lign., når man flytter standerlampen, og man skal

lade elektrikerens udskifte ledningerne i fatningen. Det er forbudt og meget farligt selv at ændre på den faste installation inden for hjemmets fire vægge. Og udendørs gummikabler til transportable maskiner er farlige, hvis de ikke holdes i pinlig orden.

Det er ikke i hjemmene, de fleste elektricitetsulykker sker. Husmoderens arbejde med elektricitet er normalt ret begrænset, og hun ved i de fleste tilfælde, at der er fare forbundet med skødesløshed på dette punkt. Nej, det er fagfolk, teknikere og elektrikere, der oftest kommer ud for ulykkerne, fordi fagfolkene sløves af vanen.

At selv de kontrollerende teknikere ikke er helt fejlfri, fik man et eklatant eksempel på ved et internordisk møde for nylig af ingeniører fra de respektive landes prøvningsudvalg. En af ingeniørerne ville galant hjælpe en dame med at stille et højttaleranlæg op. Han forbandt en højttaler direkte til lysnettet — og et voldsomt brag var følgen. Den arme specialist var dagens „helt“.

EL-FORBRUGERNES GODE ENGEL

— Hvad er det for en god engel, der holder hånden over danske forbrugere. Der sker langt færre elektricitetsulykker i Danmark end i Sverige.

Det var en svensk belysningsingeniør, der for nogle år tilbage stillede en dansk kollega dette spørgsmål. Han vidste ikke, at alle fabrikanter inden for elektricitetsbranchen må lade deres produkter underkaste omfattende afprøvninger, inden varen sendes ud i handelen, og denne afprøvning er nu gennem fem og tyve år blevet foretaget af Danmarks elektriske Materielkontrol.

Næsten alt elektrisk materiel, der skal anvendes til spændinger over 24 volt, jævn- eller vekselstrøm, skal ifølge stærkstrømsreglementet fra Ministeriet for offentlige Arbejder godkendes af prøvningsudvalget, og dette medfører, at prøvningsudvalget, der har til huse i København, til stadighed har en række forsøg i gang for at afsløre eventuelle brist, der kan være farlige for de mennesker, der får med materiellet at gøre. Elektriske ledninger strækkes og bukkes for at afprøve elasticiteten, lyskontakter sluttet og brydes automatisk op til ti tusinde gange, apparat-kontakter, f. eks. til

strygejern og støvsugere, udsættes for hårdhændet behandling, radioapparater udsættes for fugtighed med efterfølgende spændingsprøve, husholdningsredskaber gennemgår hverdagslivets hårde prøvelser — og lidt til.

Sikkerheden overfor forbrugerne ligger først og fremmest i, at installatører og forretninger, der handler med elektriske artikler, kun fører varer, der er afprøvet og forsynet med prøvningsudvalgets D-mærke.

Men der sker stadig elektricitetsulykker i Danmark. Hvordan sker de, og hvordan kan man undgå dem?

Elektricitetsrådets ulykkesstatistikker viser, at de fleste ulykker sker ved brug af elektrisk håndværktøj, der er mangelfuldt isoleret, eller hvor isoleringen er i dårlig stand. Desuden sker der en del ulykker ved skødesløs vedligeholdelse af elektriske husholdningsmaskiner, men disse er nu på retur, fordi fabrikanterne i stigende grad går over til at anvende den såkaldte dobbelte isolering, d. v. s. at ikke alene motoren er forskriftsmæssig isoleret,

God fremgang for by-brugsforeningerne

1954-55 betød en væsentlig omsætningsfremgang for flere af de store by-brugsforeninger. *Nakskov* brugsforening, der har syv butikker, øgede sin omsætning fra 2,9 til 3,4 mill. kr.

Randers Arbejderforening satte sin omsætning i vejret med 9,2 pct. til 7.350.000 kr. Heri er medregnet en omsætningsfremgang på ikke mindre end 101 pct., der falder på manufaktur og skotøj, varer som sælges i det moderniserede FDB-magasin i Randers.

Århus Brugsforening udbetaler 2 pct. i dividende for 1954-55. Her er omsætningsstigningen 1,3 mill. kr., og ABs 18 butikker gav en samlet omsætning på 11,3 mill. kr.

Alborg Brugsforening omsatte varer for knap 10 mill. kr., en stigning på 14 pct., og fik i 1954-55 hele 1200 nye medlemmer. Foreningen har nu fået egen salatfabrik.

Esbjerg og *Omegns* Brugsforenings omsætning på 10,7 mill. kr. var større end nogensinde. Efter på halvandet år at have anvendt 2,3 mill. kr. til udbygning, modernisering og ejendoms-køb regner EOB indtil videre at have investeringsbehovet dækket.

* * *
VASK Gennem BRUGSEN. Som en udvidelse af forbrugernes mulighed for at få hele striben af daglige behov dækket gennem brugsforeningen har andelsvaskerierne planer om at oprette indleveringssteder bl. a. i brugsforeningerne, hvis uddelernes tilslutning opnås. Ikke mindst for unge mennesker vil en sådan vaskeri-tjeneste på andelsbasis få betydning, og samtidig vil brugsforeningerne kunne virke for øget medlemstilgang til andelsvaskerierne.

KONTANT BETALING kan i dette år ventes indført i *Hillerød* og *Omegns* Brugsforening, efter at generalforsamlingen i december gav bestyrelsen bemyndigelse til at arbejde med sagen. Naturligvis vil de medlemmer, der hidtil har betalt uge- eller månedsvis, få rimelig frist til afvikling af deres gæld.

SAMARBEJDS-INITIATIV. Femten af de brugsforeninger, som stod sammen om den vellykkede andels-udstilling i Lemvig i sommer, fortsatte i december dette samarbejde med udsendelsen af en fælles „juleavis“ fuld af orienterende annoncer og ledsaget af læserkonkurrencer og morsomme reklamepåhit. Atter et bemærkelsesværdigt udslag af brugsforeningernes egensamarbejde.

HASLEV HØJSKOLE Sommerskole for unge piger maj-september (el. maj-juli). Alm. højskoleundervisn. m. engelsk samt vævning og tilskæring. Gymnastiklederkursus. I august tillige kursus i barnepleje og sygepleje. — Skriv efter program. Henrik Christiansen.

Lad kvinderne komme til

Formanden for Århus Brugsforening, viceborgmester H. P. Jensen, har sendt os følgende:

Spørgsmålet om kvindernes stemmeret på brugsforeningernes møder har mange gange været fremme i *Samvirke*. Jeg forstår ikke, at denne sag ikke for længe siden er løst. Senest har en husmoder (i *Samvirke*, nr. 18 1955) været inde på denne sag, og jeg spørger nu, hvorfor stiller vedkommende husmoders mand ikke forslag på generalforsamlingen om, at kvinderne skal have ligestemte med mændene? Her i Århus Brugsforening er det snart en menneskealder siden, vi indførte, at kvinderne skulle have samme stemmeret som mændene på foreningens møder, men med den begrænsning, at kun den ene af ægtefællerne kan indvælges i foreningens øverste myndighed, så må de selv enes om, hvilken af dem det skal være.

Vi har aldrig haft grund til at fortryde denne vedtagelse. Der er for tiden fem kvinder i vor kompetente forsamling, og jeg synes, man kunne gøre det samme i andre brugsforeninger. Lad kvinderne komme med i arbejdet og få ansvar sammen med vi andre.

10.000 opskrifter

Det var en særdeles mæt dommerkomité, der — efter at have spist sig gennem 50 forskellige former for bagværk — udpegede vinderne i FDBs „Safir“-bagekonkurrence. De 50 kager repræsenterede eliten af 10.000 opskrifter, indsendt af husmødre fra hele landet, og et større hold husholdningslærere og konsulenter havde et stort indledende arbejde med at foretage sortering af materialet.

De fleste af præmierne gik til provinsen, hvor husmødrene tilsyneladende er mere drevne i hjemmebagning end i København.

1. præmien — 500 kr. — fik fru *Anne Marie Philip*, Tværgade 4, Børgense, for hendes „Anneberg-kage“.
2. præmien — 300 kr. — vandt fru *Judith Sørensen*, Ndr. Strandvej 158, Ålsgårde, medens 3. præmien — 200 kr. — tilfaldt *Erna Andersen*, Riselundsgård, Østerlars, Bornholm.

Fru *Oline Sørensen*, Kolding, Agnes Borgstedt, Gislunge, Dagny Pærgård, Lindhøj, og Anna Hansen, Højbjerg, fik en ekstrapræmie på hver 100 kr. Desuden har alle 50 deltagere i „slutspurten“ modtaget 50 kr. og 2,5 kg Safir-julemel.

I FÅ LINIER

25 ÅRS ARBEJDE FOR BUTIKSKULTUREN. Hvordan går det til, at man på samme tid landet over ser brugsforeningernes vinduer pænt pyntet for *Blendada*? Ja, at vinduerne teknisk set er godt arrangeret skyldes den uddannelse, som uddelerne og deres medhjælpere henter på Andelsskolen. Men ideerne til de aktuelle dekorationer hentes i bladet *Vinduet*, som FDB nu har udgivet i 25 år. I dette blad bringes regelmæssigt vareoplysning om FDBs produkter til butikspersonalet. Her redegøres for nye ideer i butiksarbejdet, og her bringes dekorationsforslagene, som foreningerne flittigt benytter sig af. Bladet har ydet sit bidrag til fremgangen i butikskulturen, og ved dets jubilæum den 5. januar lød derfor fra alle sider ros til dekoratør *Godtfred Larsen*, hvem *Vinduet* har været betroet i alle de 25 år.

SAMORDNINGS-UDVALGET I ARBEJDE.

Det samordnings-udvalg, der af regeringen er nedsat med repræsentanter for de forskellige politiske partier, bevægelsen og erhvervslivet, og som skal bidrage til en koordinering af landets økonomiske politik, er allerede gået i gang med arbejdet. Udvalget ledes af et formandskab, af hvilket bl. a. professor, dr. oec. *P. Nyboe Andersen* er medlem. Førstedirektør *Ebbe Groes* repræsenterer FDB i selve det 23 mands store udvalg.

I øvrigt er der nedsat et samarbejdsudvalg, der skal arbejde med detailhandelens rationalisering. Udvalget rummer repræsentanter fra Danske husmødres forbrugerråd, købmandsorganisationerne samt FDB, der er repræsenteret af underdirektør *Fr. Metzlaff*.

ET BINDELED. Andelsskolens Elevforenings årsskrift er bindeledet mellem Andelsskolen og dens gamle elever. I årsskriftet for 1955 skriver forstander *Jul. Lærsvang* om følelser ti år efter besættelsens ophør, og skolens gamle forstander, *L. A. Godsk*, giver et billede af den gamle andelsbonde. Butikkernes udformning af i dag behandles i artikler af uddeler *Alfr. Andersen* og uddeler *Ejner Elkjær*. Skolens lærere er også bidragydere til årsskriftet, som på sædvanlig vis afsluttes med en beretning om årets gang inden for skolens mure.

JUBILÆER. Bogholder *M. Nielsen*, FDBs kolonialafdeling i Esbjerg, fejrer 1. februar 40 års dagen for sin ansættelse ved FDB. Samme dato holder ekspeditionschef *Alb. Rasmussen*, FDB Isenkram, København, 25 års jubilæum.

JUBILÆER. 75 år: *Højerup*, St. Heddinge, 4. februar. 50 år: *Brandubre* 14. januar. *Årlev* 29. januar. *Helsingø* 2. februar. *Snæum* 6. februar.

NYTÅRSØNSKER

Af **EBBE GROES**

Næsten alle giver sig af med ønsketænkning ved et nyt års begyndelse. De fleste omfatter i deres ønsker håbet om, at de i den gerning, de har valgt sig, må få held til at udrette en lille tak til udover, hvad tilfældet var i det gamle år. Således også med os, der tjener brugsforeningsbevægelsen.

Det første spørgsmål, man stiller sig, når man kommer ind i denne tankerække, er vel: er der stadig brug for os? Eller er vi kun til i kraft af traditionens og inertiens lov?

DETTE spørgsmål kan ved nytår 1956 besvares ualmindelig klart. Priserne, der er steget jævnt gennem alle de senere år, har i 1955 taget et kraftigt nyt opsving. Fra 1949 til 1955 er pristallet steget ca. 30 pct. I begyndelsen af 1956 vil lønningerne stige stærkt alene i kraft af bestående overenskomster, og herudover er der — som forud for alle overenskomstforhandlinger — anmeldt nye krav, der alle direkte eller indirekte vil påvirke omkostningsniveauet og priserne, for så atter senere i afsvækket grad at virke tilbage på lønningerne.

Der har været udkæmpet mange en brav dyst om ansvaret for disse prisstigninger. De forskellige erhverv, de politiske partier, statsmagten, arbejdsgivere og lønmodtagere har været optaget af beregninger over, hvor lille en andel netop de har haft i stigningerne, og hvorledes sorteper kan placeres på anden hånd. Tilbage er dog hos alle samfundsbevidste kredse blevet en følelse af oprigtig forfærdelse over prisstigningernes seneste tempo.

Især fra de eksporterende erhverv, herunder i første række landbruget, ser man med dyb bekymring på denne udvikling. Men også lønmodtagernes organisationer har gang på gang fremhævet, at for arbejdere og funktionærer er der kun tab at vente af en stadig fremadskridende inflationsbevægelse.

MEN kan vi da udrette noget i dette store spil? Er det ikke regering og folketing, arbejdsmarkedets organisationer, de store erhvervs ledere, der må bære ansvaret? Sådan ræsonnerer mange. Alt for man-

ge. Thi sandheden er vel den, at i et demokratisk samfund har vi alle et ansvar. Og skyder vi os ind under, at det altid er andre, der har hovedansvaret, andre, der skal begynde at gøre indrømmelser, da kommer vi ikke af sted.

Lad os da forsøge at gribe i egen barm. Brugsforeningsbevægelsens hovedformål er at forsyne medlemmerne med varer så fordelagtigt som muligt. Vi er som alle andre led i erhvervslivet afhængige af de økonomiske faktorer, der kommer til os ude fra, således som importpriser, afgifter og lønningerne. Men vi har en fordelingsorganisation, der er vort særpræg, og som vi er ene om. Udnytter vi nu den godt nok?

Hermed er vi inde på spørgsmålet om handelens omkostninger og avancer. En af monopoltilsynet foretaget undersøgelse viser, at handelens bruttoavancer uændret udgør 23—24 pct. af pristalbudgettets udgifter, også efter den fornævnte stærke stigning i årene 1949—55. Handelens avancer i disse år har næppe været en drivende inflationskraft, men det er ej heller lykkedes dette erhverv at dæmme op for bevægelsens forløb ved en nedsættelse af de procentvise avancer.

OG hvordan så hos os? I brugsforeningerne er der sket visse klare forbedringer i effektiviteten. Varelagerets omsætningshastighed er steget fra 6,8 i 1949 til 9,3 i 1954, og omsætningen pr. beskæftiget er, målt i samme priser, steget fra 45.000 kr. i 1949 til 59.000 kr. i 1954, men disse effektivitetsstigninger er opvejet af stigningerne i omkostningerne, i første række udgifterne til lønninger og renter.

Der har dog i FDBs bruttoavancer kunnet konstateres et fald i denne periode, et fald i omkostningerne, som forskellige rationaliseringsforanstaltninger har muliggjort. Taget under eet har FDBs og brugsforeningernes avancer forhold været nogenlunde uændrede gennem perioden og skiller sig således ikke på væsentlig måde ud fra den øvrige handel.

HVORDAN kan vi nu gøre dette bedre i fremtiden? Svaret må vel — som altid — blive: ved at bevare det sunde i vore hæv-

vundne traditioner og samtidig lægge yderligere kraft i rationalisering og ny-skabelse.

En ubrudt tradition i den danske brugsforeningsbevægelse er vor konkurrenceglæde.

★ Vi har altid bekæmpet handels- og produktionsrestriktioner, og i de perioder, hvor alle måtte bøje sig for disse bånd samfundsmæssige nødvendighed, stred vi for, at de skulle få en sådan form, at de mindst muligt hemmede konkurrencen.

★ Vi har aldrig selv deltaget i prisaftaler eller andre former for prisbindinger, og vi arbejder med i Monopoltilsynet i bekæmpelsen af alle former for uproduktive konkurrencebegrænsninger.

★ Vi er tilhængere af størst mulig frihed på næringslovgivningens område og arbejder herfor i Næringslovs-kommissionen.

★ Vi søger af al vor evne at støtte forbrugerne i deres frie valg ved at give fuldstændige oplysninger om pris, vægt og kvalitet. Åben prismærkning og prisavertering, vægt- og kvalitetsdeklaration har ingen hjerteligere venner end i brugsforeningerne.

I al vor konkurrencebegejstring må vi dog indrømme, at mange konkurrencefremstød ikke giver sig udslag i lavere priser til gavn for forbrugerne, men måske tværtimod har til formål at skjule priserne ved at lægge vægt på andre faktiske eller påståede fordele som f. eks. service, emballage, der kan bruges igen, o. s. v. Ofte koster disse konkurrencefremstød tilmed så meget, at de ej heller bliver til fordel for handelen — men kun for reklamebranchen. Sådanne overdrevne reklamefremstød deltager vi ikke i.

SÅ vidt vor traditionelle linie, som ingen ønsker at bøje, men tværtimod at føre videre med al vor kraft. Men hvad så med det nye?

I FDB søger vi at feje for egen dør. Vi tager nye vareområder op, hvor der er ønsker herom fra foreningerne og rimelig udsigt til succes, men vi skærer også uden prestigemæssige skrupler omsætningsgrene væk, som tiden er løbet fra.

Vi rationaliserer på fabrikker og i handelsafdelinger i samarbejde med foreningerne ved at standardisere produktion og omsætning og søge at holde varesortimentet nede på det antal varer, der virkelig efterspørges.

Denne forenkling af vareudvalget er kernen i alle de tekniske rationaliseringsforanstaltninger, som en nytårsartikel umuligt kan behandle udtømmende. Andetsteds i bladet er nævnt Esbjerg-systemet, der i det gamle år er rykket sejrrigt frem, og hvis omkostningsbesparende resultater uafkor-

tet kommer brugsforeningerne til gode.

DET største fremstød i årets løb er måske sket i den støtte og hjælp, vi nu tilbyder brugsforeningerne. Arkitektkontor, reklameafdeling, kredsrevisorer, central-laboratorium er gamle velmeriterede hjælpeafdelinger, hvoraf flere har haft 25-års jubilæum. Nye er konsulenterne, der nu 15 i tallet står veluddannede og parate til at hjælpe foreningerne, ikke alene, hvis disse kommer i nød, men også med dagliglivets problemer og med planlægningen for fremtiden. Hertil kommer så det allernyeste: Brugsforeningsbevælgelsens Garanti- og Lånefond.

Med denne institution, der er så ny, at den vel er organiseret, men endnu ikke trådt i kraft, er det for første gang i bevælgelsens historie gjort muligt finansielt at hjælpe en forening, der har arbejdet godt, til yderligere fremgang, og endog at støtte oprettelsen af nye foreninger.

Ved det nye års begyndelse står vi da parate til at tilbyde brugsforeningerne råd, vejledning og støtte i større omfang end nogensinde tidligere. Bestræbelsernes held og fremgang vil udelukkende afhænge af, i hvilket omfang foreningerne selv ønsker at udnytte de nye muligheder.

DET var FDB og brugsforeningerne, men hvordan med forbrugerne, medlemmerne, de egentlige ejere af hele vor bevægelse? Meningen med brugsforeningsbevægelsen er jo ikke alene det snævre og intime samarbejde mellem engros-led og detailled, som nu synes at blive en realitet, men fuldt så meget samarbejdet i hele kæden: forstede, forhandler og forbruger. Bliver et sådant sammenhold ikke alene et program-punkt, men en bevidst og levende virkelighed, da får vi også styrke til med vægt at deltage i „det store spil“.

Hvilke ønsker har vi da til medlemmerne? Ingen, som ikke falder sammen med deres egne interesser som privatpersoner og borgere i samfundet. Forbrugerne kan yde deres vigtige indsats i kampen mod tidens prisstigninger. De kan det ved at være prisbevidste og omkostningsbevidste.

Forbrugerne må søge frem til de varer, der er billigst. Hvor det er dem forment at fælde en dom herom, fordi præmisserne ikke er oplyst, da skal de undgå varer, hvor vægt, indhold og kvalitet — og dermed den virkelige pris — ikke er oplyst. Det kan koste lidt ulejlighed i øjeblikket „at se på femøren“, men det er en ulejlighed, som i det lange løb kan give store renter. De fleste brugsforeningsmedlemmer ved — når de tænker på det — hvor meget vort fællesindkøb og vor egenproduktion har betydet for vor konkurrenceevne. Men prisbillighed er ikke meget værd, hvis den ikke er en bevidst og ledende kendsgerning for forbrugerne i det daglige indkøb.

MEN det at være omkostningsbevidst er næsten lige så vigtigt som at være prisbevidst. Forbrugerne må tænke på, at det kan være meget rart med et stort udvalg, omgående udbringning og lang kredit — men det koster, og før eller senere skal de selv betale, thi der er ikke andre til det.

Ikke mindst med krediten er der store besparelser at hente. Den direkte renteudgift og belastningen af likviditeten er i dag en tung byrde for for-

eningerne. Hvis medlemskreditten kunne nedsættes, ville foreningerne kunne arbejde og sælge billigere, og de kunne tage nye opgaver op, som de i dag af finansielle grunde må lade ligge. Og hvad er i grunden denne kredit på de daglige forbrugsvarer værd for medlemmerne? Betyder den andet, end at man til stadighed er næsten en måned bagud med sine betalinger og faktisk lige så godt kunne have betalt kontant?

SKAL man samle ønskerne til forbrugerne i et motto, må det blive: „Kend den vare, du ønsker. Stil de krav, du vil betale for. Nægt at betale, hvad andre påstås at have krævet.“

Næsten en halv million husstande er ejere af den danske brugsforeningsbevægelse. Hvis hvert enkelt medlem var sig bevidst at være såvel med-ejer som medarbejder, ville vor slagkraft være enorm.

Med håbet om, at samhörigheden mellem medlemmer og foreninger stedse må styrkes, og at vi alle må samarbejde i tidens kamp mod stigning i priser og vækst i omkostninger, beder vi alle medlemmer i landets brugsforeninger om at modtage ønsket om et

glædeligt nytår 1956.

* * * * *

273 kroner i sekundet året rundt

I det forløbne år udgjorde den samlede andelsomsætning knap 8,6 milliarder kr. — en stigning på 6 pct. fra året før. Beløbet svarer til en trediedel af Danmarks nationalindtægt.

Landbrugets produktions- og salgsforeninger tegner sig for over to trediedele af de 8,6 milliarder. Og i denne gruppe vejer igen andelsslagterierne og andelsmejerierne tungest til med omsætningstal for 1955 på henholdsvis 2.617 mill. og 1.966 mill. kr. Navnlig andelsslagterierne tiltrækker sig denne gang opmærksomheden med en fremgang på over 13 pct. både på grund af bedre priser og flere slagtninger.

Som den næststørste gruppe løb forbruger-andelselskaberne sidste år af med 22 pct. af den totale andelsomsætning, heraf brugsforeningerne med ca. 1201 mill. og FDB med ca. 660 mill. Brugsforeningerne er gået lidt mere frem end FDB — et tegn på, at brugsforeningerne har formindsket deres lagre. Den trediestørste gruppe var i 1955 landbrugets indkøbsforeninger med 669 mill. kr., d. v. s. ca. det samme som FDBs omsætning, en enorm fremgang, der frem for alt udsprang af foderstofferens voldsomme højdespring er dels den ringe høst i 1954, dels de meget store svinebesætninger.

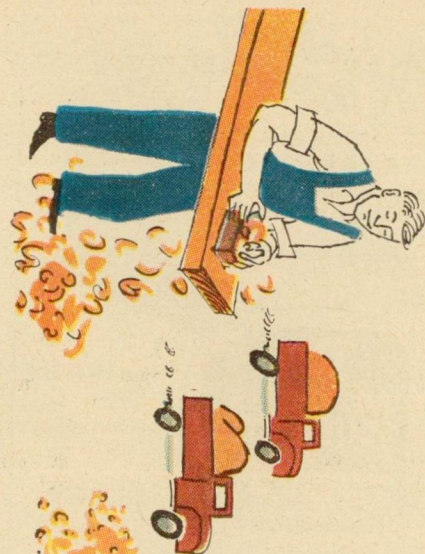
Så er der kun en rest på 200 mill. tilbage af de 8,6 milliarder, og heraf opnåede andelsforsikringsselskaberne de 70 mill. (største fremgang: MLU med 15 pct.). De sidste 130 mill. omsattes gennem forskellige salgsforeninger, største fremgang: Andelsfisk med 24 pct.

FRA HØVLSPÅNENTIL BYGGESTEN. Durisol-fabrikken ved Nørresundby er aftager til alt, hvad danske snedkere og trævarer-virksomheder kan frembringe af høvlspåner. Spånerne er nemlig en af de vigtige bestanddele i de kendte hullbloksen, som Durisol-fabrikken fremstiller. Det sker ikke sjældent, at man må købe høvlspåner både i Sverige og Finland for at dække behovet. Fabrikken anvender kun de korte spåner, som sorteres fra.

Deretter blandes spånerne med cement og vand, og desuden tilsættes forskellige kemikalier, der bl. a. dræber alle bakterier og kim i spånerne. Den sammentrængte masse tømnes ud gennem bunden på blanderen, og så støbes stenene i et forme-apparat. Efter hardningen, der normalt varer ca. 6 dage, bliver stenene fræsset og sorteret, og så er de klar til at blive taget i brug ved moderne byggeeri. Durisol-stenene anvendes til en lang række forskel-

lige former for byggeeri. Kunnt om i Danmark bygges der mange villager, husmandsbjerg, vækstselsbyggerier og stalde, der er udført i hullbloksstenene fra Durisol. Fælles for disse bygninger er det, at de holder bedre på varmen, end hvis de havde været bygget af almindelige mursten. Hertil kommer, at det er betydeligt hurtigere at rejse en Durisol-mur, og murværket hviler ikke nær så tungt på fundamenter, når der er anvendt hullblokssten.

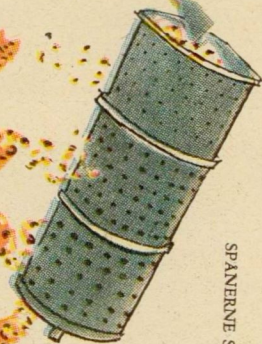
Sådan laves Durisol-sten

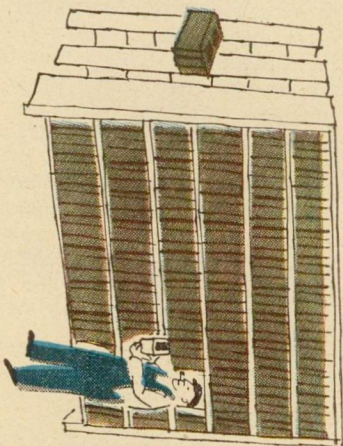
HØVISPANERNE INDSAMLES

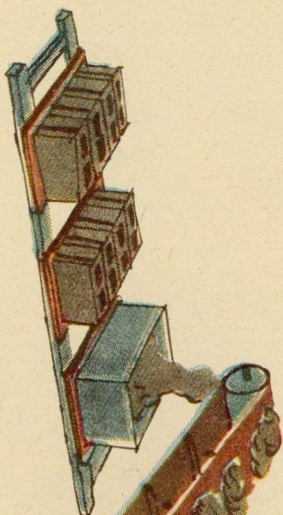
OPLAGRING AF SPANER

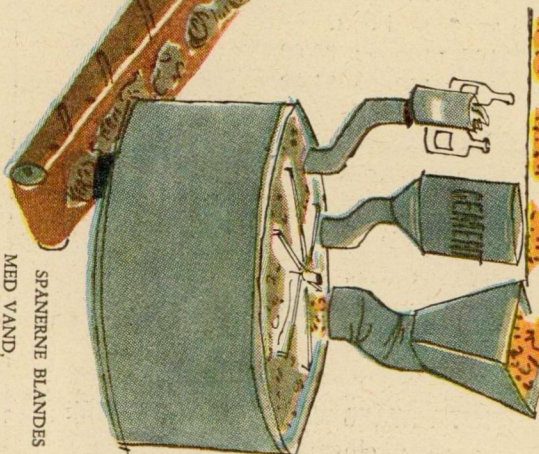
SPANERNE SORTERES

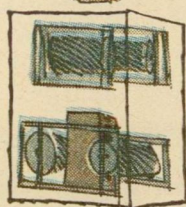
STENENE STILLES TIL HÆRDNING

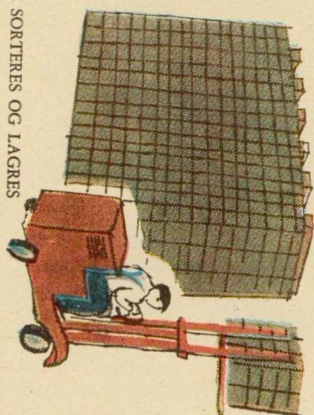
HULBLOKSTENENE STOBES

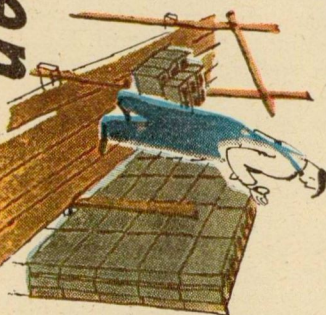
SPANERNE BLANDES
MED VAND,
CEMENT OG KEMIKALIER

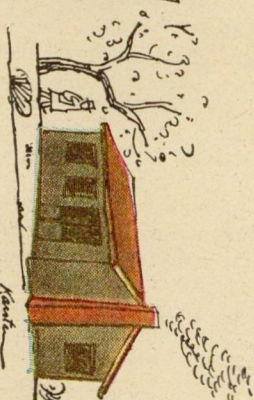
FRÆSNING OG AFRETNING

BLOKKENE SORTERES OG LAGRES

... OG TAGES I BRUG

**Lynhurtig
reparation**

af ARBEJDSSTØJ

Skån Dem selv for
timelangt arbejde!
Lapning og stopning
klares på et øjeblik
- så det holder.

I tube eller
flaske.
Rækker
langt.

BRUGSEN
har den

»Den kloge Mand« livligt efterspurgt inden premieren

*Andels-Teatrets nye stykke
på tourné indtil påske*

Andels-Teatret, der dette efterår satte rekord ved at give 186 forestillinger, kan allerede melde så godt som fuldttegnet indtil påske med den nye tourné *Den kloge mand*. Tourneruten ligger klar på otte dage nær. Under disse omstændigheder er det muligt, at tournéen fortsætter ind i april.

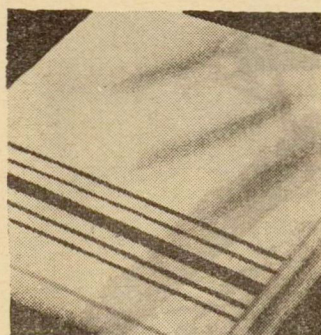
Den kloge mand er et af de få moderne danske skuespil, der har opnået international berømmelse. *Paul Sarauws* stykke er i bedste forstand folkeligt, og det har gang på gang gået i Sverige, Norge, Tyskland og andre ste-

der samt herhjemme. Det handler om mennesker, vi allesammen kender til.

Den kloge mand foregår i et jysk landsogn, hvor egnens to personligheder, den „kloge mand“ Rasmus Thomsen og lægen Thomas Haller, står i skarpe modsætningsforhold. Deres søn og datter nærer helt andre følelser for hinanden. Men selv om børnene forenes i ægteskab, sluttet freden ikke mellem fædrene. Tværtimod — Rasmus kommer til at sidde ene tilbage efter at have begået en alvorlig fejl i sin gerning. Først til allersidst, hvor Rasmus viser sig at være virkelig

Den kloge mand (Valsø Holm) med svigerdatteren (Ebba Nørgaard).

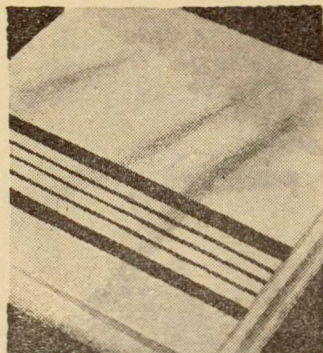
47507
Smukt, lyst
heluldent tæppe
af meget fin
kvalitet.

125×190 cm **46,90**
160×190 cm **52,60**
160×190 cm **59,95**

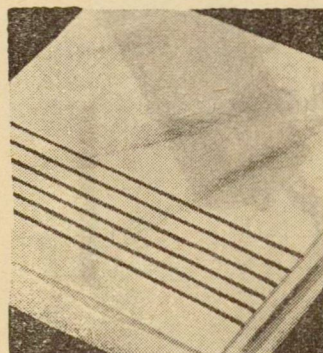

.VI REDER SENG

med et lunt
uldtæppe

47530
Lyst heluldent
tæppe med bort,
125×190 cm **28,40**
140×190 cm **31,80**

47505
Prima heluldent
tæppe med bort,
125×190 cm **39,35**
140×190 cm **44,00**

DET BETALER SIG AT KØBE I BRUGSEN

„klog“ og frelser Hallers unge datter, kan alt vende sig til det bedste.

Så godt som alle roller bliver besat med kendte navne. Også i denne forbindelse har publikum noget ud over det sædvanlige at glæde sig til. *Valsø Holm*, der spiller titelrollen, er godt kendt efter sine succeser med Jeppe på Bjerget og Erasmus Montanus. *Irwin Hasselmann* og *Lotte Sernberg* står klart i erindringen gennem deres mange store præstationer på Ålborg og Århus teatre, *Ebba Nørgaard* — stykkets unge pige — er en talentfuld skuespillerinde, der bl. a. har gjort sig bemærket ved sin indsats i *Heksejagt* og *Sladder* samt et vellykket gæstespil for Det norske Rigsteater; *Arthur Jensen* er slået fast igennem film og mange komiske hovedroller, *Einer Reim*, *Bodil Lindorff*, *Vald. Brodthagen* har hver for sig vundet et trofast publikum gennem deres talrige indsatser i Andels-Teatret, *Alf Lassen* har teatret hentet fra Landsskolescenen.

Forestillingen bliver iscenesat af teatrets tidligere leder, nuværende direktør for Ålborg teater *Bjarne Forchhammer*. Det vil glæde mange af hans gamle venner atter at se hans navn i forbindelse med en så folkelig opgave som *Den kloge mand*.

BUTIKS- ROTTEN

Fortælling af Henning Clausen

Da privatdetektiv Raymond G. Mayflower en dag så en stilling som opdager ledig i det kendte stormagasin *Carnewick & Nelson*, ansøgte han straks og blev foretrukket blandt nitten.

Mayflower havde udmærkede anbefalinger fra lignende stillinger, han var lige så berygtet blandt butiksrøtter, som han var berømt mellem sine kolleger, og selv inden for politiets kredse havde man rost ham og anerkendt ham.

Han mødte i sit nye arbejde, og da personalechefen ikke var der, bad stedfortræderen ham blot gå i gang på samme måde, som han var vant til.

Og det gjorde Mayflower.

Det viste sig, at der foruden ham var tre andre detektiver, to kvinder og een mand, som hver havde en etage at tage vare på. Mayflower fik første etage, og han gik straks et par runder i afdelingerne for at gøre sig bekendt med de forskellige piller, hvorfra han i påkommende tilfælde kunne gøre sine iagttagelser.

Han præsenterede sig naturligvis ikke for det øvrige personale, det ville jo nok finde ud af, hvem og hvad han var. Men han tænkte fornøjet, at det efter alt at dømme var en udmærket arbejdsplads. Kundekredsen tilhørte stort set byens „elite“, og det var Mayflowers erfaring, at

man mellem sådanne mennesker nemt kunne udskille de mistænkelige på forhånd.

FORMIDDAGEN gik, uden at han kom på sporet af noget, og han glædede sig allerede så småt til at nyde frokosten i stormagasinet kantine, da han pludselig ved tolv-tiden øjnede en mulighed for straks på denne første dag at gøre sig fordelagtigt bemærket.

Han stod tilbagetrukket i en niche, da han med et observerede en lille, korpulent mand, der opførte sig særdeles mærkeligt.

Da han havde passeret Mayflower uden at bemærke detektiven, kiggede han sig sky omkring, langede pludselig ind over en disk, greb om en plasticpose med kulørte håndsæbestykker og stak den hurtigt i lommen, hvorpå han skyndte sig videre.

For alle varehuse gjaldt det, at ingen butiksrøtte måtte anholdes, før han eller hun havde forladt virksomhedens gebeter, og lidt efter stod tyven henne ved en anden disk, hvorfra han skyndsomt fjernede en håndfuld skrueblyanter, som han gemte i sin bryst-lomme.

Mayflower fulgte diskret efter, bemærkede mandens selvtilfredse mine og tænkte, at den snart skulle blive pillet af ham.

Jovist gjorde det ham ondt for tyveknægten, det var altid en ulykke at komme ud i den slags, men på den anden side var det vel egentlig bedst for manden selv, at han blev bremsset i tide.

OFRET bevægede sig nu svagt fløjtende baglæns mod en smuk damestrøje på et stativ. I næste øjeblik smøgede han den lynhurtigt af stangen og stoppede den inden for sin jakke.

Nu vidste opdageren med sikkerhed, at manden ikke ville slippe med en advarsel. Hans fremgangsmåde røbede den drevne butiksrøtte. En mand, der var så rask i vendingen, kunne næsten stjæle tøjet af kroppen på folk. Det ville være Mayflower en sand svir at anholde manden. Han glædede sig til at fremstille fangsten for direktøren, som måske allerede nu ville spendere et rimeligt gratiale. Og det

var ikke dårligt at gøre et så godt indtryk fra starten.

Den dristige fyr trippede nu hen til hvidevareafdelingen, hvor han forhørte sig hos en ekspeditrice om et eller andet. Hun vendte snart efter ryggen til ham.

Den lille mand benyttede lejligheden til at give dametrøjen selskab med et par lagnør og et hovedpudebetræk, og skønt han derpå nærmest antog lighed med en mindre flodhest, fandt ingen anledning til at antaste ham.

Senere gjorde han sig ærinde i ur-afdelingen, hvor han nappede et par barometre, et andet sted fjernede han et par lange underbenklæder og i hatteafdelingen en murerkasket og en brun alpheue.

Så lod det til, at han var færdig på denne etage, og han gjorde mine til at gå ovenpå...

Men da var det, at Mayflower besluttede at omgå reglementet. Skulle de kolleger deroppe måske have æren for at fange *hans* fisk... endog så at sige lige for næsen af ham?

Ikke tale om! Han skridtede hastigt hen til manden og lagde en tung hånd på hans skulder.

— Vil De være så venlig at følge med mig, hr.?

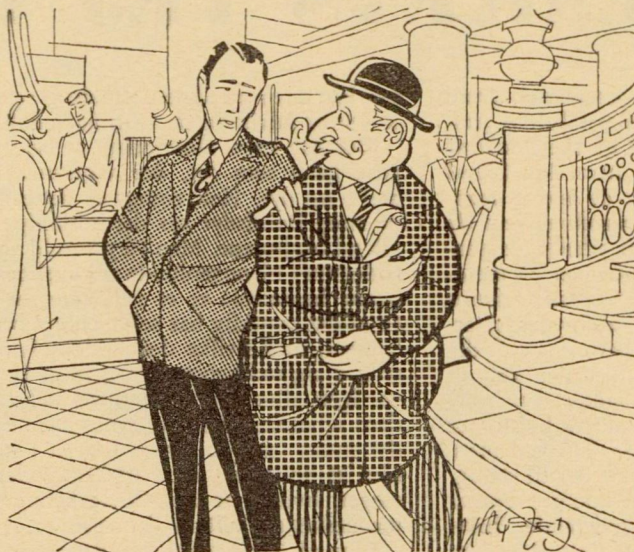
TO timer senere fortalte Mayflower sin kone om begivenhederne.

— Opsigelse og tre måneders gage... det var, hvad jeg fik ud af min nidkærhed, mumlede han bittert. De kom allesammen styrtende, manden råbte op som en gal, og personalechefen forklarede hændervridende, at han ikke havde instrueret sin stedfortræder, som altså ikke havde givet mig besked...

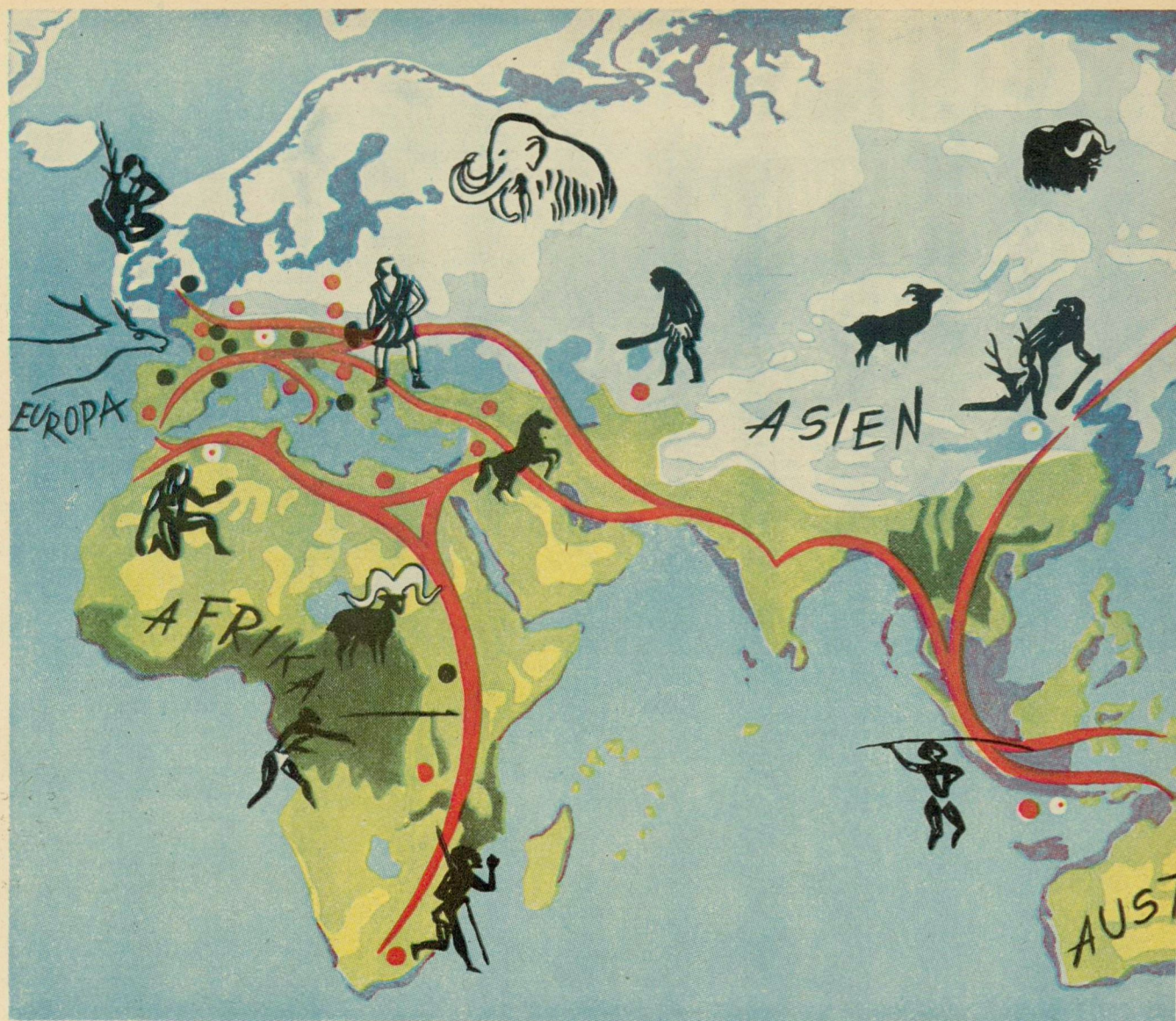
— Besked? Besked om hvad?

— Jo, det var noget, der skete omtrent hver dag, forklarede Mayflower tungt. Manden gik rundt og forsynede sig... han ville bare afreagere, sagde de... og så hentede de senere det hele oppe på hans kontor. På direktørens kontor!

Og hvem pokker kunne vide, at den gamle fyr var kleptomant?

— Vil De være så venlig at følge med —!

MENNESKETS VEJ OVER JORDEN

Det er endnu så temmelig begrænset, hvad videnskaben har at melde om den såkaldte „udvikling“. Men i kraft af fund af skeletdele af det forhistoriske menneske er man dog blevet i stand til at skønne om, hvor de ældste mennesker opholdt sig, og hvilke vandringsveje de søgte. Og på det sidste er man yderligere gennem undersøgelsesmetoder, som bygger på radioaktivt kulstof, blevet i stand til at fastslå et funds alder. Alle radioaktive stoffer nedbrydes efterhånden. Man taler om stoffers halveringstid, det vil sige det tidsrum, efter hvilket der kun er halvdelen af den oprindelige radioaktive stofmængde til stede. For det radioaktive kulstof er halveringstiden omkring 5500 år. Nu ved man, hvilke mængder radioaktivt kulstof der til stadighed forefindes i de menneskelige knogler. Finder man da en knogle, som kun indeholder halvdelen af det normale kvantum, er dens alder omkring 5500 år. Og sådan videre. Som ingensinde

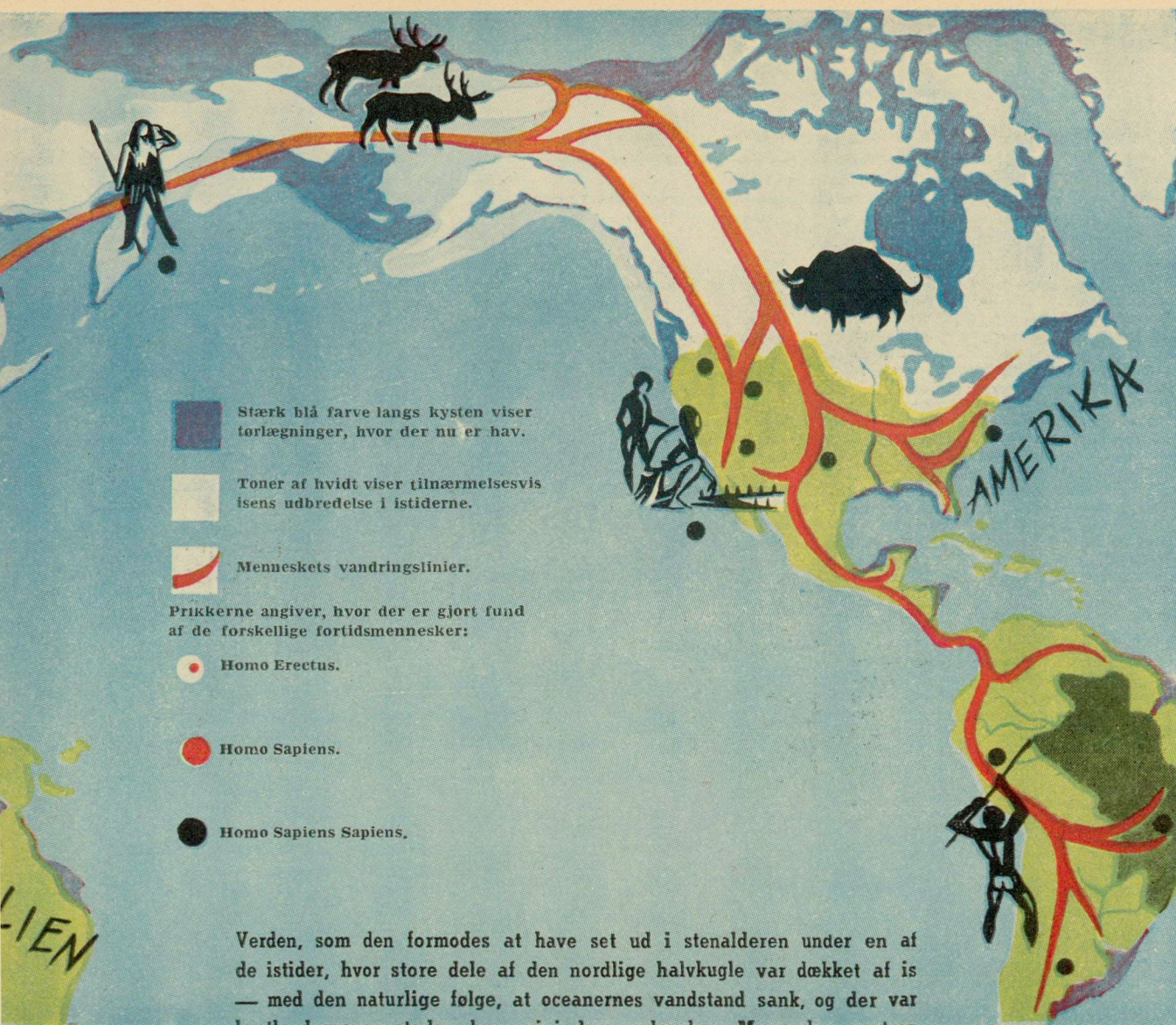
før kan man nu datere fundene og overse den stump af udviklingen, man har udblik over.

Det har været almindeligt at betragte den oprette gang som det, der afgørende skilte menneske og dyr. Helt rigtigt er dette ikke. Blandt de store fortidsdyr var der adskillige, som alene gik på bagbenene. Men til gengæld var disse dyrs forlemmer så nogenlunde ubrugelige. Det, der i denne henseende er et særkende for mennesket, er, at det samtidig har selvstændigt brugelige forlemmer, med hvilke det i tidens fylde begynder at lave sig redskaber. Evnen til at lave redskaber var igen afhængig af hjernens vækst og forstandens udvikling. Endelig synes mennesket at være det eneste levende væsen, som er i stand til ikke blot at opbevare, men også at videregive erfaringer, hvilket er den første betingelse for den menneskelige kulturs dannelse.

Lige så almindeligt har det været at betragte udviklingslæren som læren om, hvordan menne-

sket efterhånden har udviklet sig. Heller ikke videnskaben skriver under på det. Men i dag, at aberrationer, nemlig neandertalerne, og som regnet tredive millioner år før nutiden er fundet. De moderne videnskabelige metoder omkring fem og tyve millioner år til nutidens gibboner, der en yderligere udvikling af chimpansernes og mennesket.

Men så står vi med et spørgsmål: Der hengår et stort spørgsmål om, om vi ikke har fundet en anden vej til at tale om de første mennesker, menneskeslægten, t

Verden, som den formodes at have set ud i stenalderen under en af de istider, hvor store dele af den nordlige halvkugle var dækket af is — med den naturlige følge, at oceanernes vandstand sank, og der var kystland mange steder, hvor vi i dag møder hav. Menneskenes store vandringsruter er indtegnede, sådan som man må forestille sig dem på basis af de fund af skeletrester, som rundt om efterhånden er gjort.

DEN

et sig i abernes sam-
den moderne natur-
faturvidenskabens tro-
nneskene har fælles
ner, man kalder lim-
have levet for rundt
siden. Spor af disse
a. Stadig ifølge den
ittedes arten op for
ner år siden, og der
den ene fører frem
dens den anden, un-
dels fører tilhørende
is stamfædre, dels til

oget højst mærkvær-
ner år, fra hvilke vi
eller forstening. Når
skeletdele tilhørende
på fund, som „kun“

er fra en halv til en hel million år gamle. Disse gamle herrer og damer går under navnet Pithecanthropus og er de først fundne ætlinge af slægten *Homo Erectus* — det opretgående menneske — under hvilken også *Peking*-mennesket hører. *Homo Erectus* efterfulgtes af *Homo Sapiens*, et navn, der betyder „det tænkende menneske“. *Neanderthal*-mennesket, sporet i Sydeuropa, Nordafrika og Indien, og *Rhodesia*-mennesket fra Afrika tilhører gruppen *Homo Sapiens*, og det samme gør Østens *Solo*-menneske og Sydafrikas *Florisbad*-menneske. Næste trin bliver *Homo Sapiens Sapiens*, med hvilket navn man åbenbart har villet udtrykke en yderligere og betydelig forøgelse af fornuftens brug. Som hørende til denne gruppe kan i vilkårlig rækkefølge nævnes det europæiske *Cro-Magnon*-, *Chancelade*-, *Swanscombe*- og *Fontchevade*-menneske, det amerikanske *Clovis*- og *Folsom*-menneske og det afrikanske *Kanjera*-menneske samt endelig ikke at forglem-

me *De* og *os*. Hele tiden har der været tale om overlapninger. Mennesker af forskellig udviklingsgrad har levet samtidig. Som et enkelt eksempel: Man regner med, at *Fontchevade*-mennesket, der tilhørte gruppen *Homo Sapiens Sapiens*, levede for omkring firs tusinde år siden. Men *Neanderthal*-mennesket af gruppen *Homo Sapiens* menes at have været til stede endnu for fem og tredive tusinde år siden. Selv om De vel næppe tør forvente videnskabens støtte, er der således i og for sig intet i vejen for, at De kan anse Deres nabo eller Deres chef som hørende til *Homo Sapiens* (eller måske blot *Homo Erectus*), mens De selv naturligvis er en ægte *Homo Sapiens Sapiens*.

Ganske nøgternt: Der lever jo den dag i dag i enkelte småsamfund verden over mennesker, som i det store og hele befinder sig på stenaldermenneskets stadi. Det største sluttende stenalderssamfund af i dag finder vi i Australien, hvor det

Lær ENGELSK i 1956

lettere og hurtigere, end De lærte dansk

Naturmetoden har gjort sprogtilegnelse til en underholdende leg.

Uden besvær læser, skriver og taler De Engelsk med det samme.

Mere end en halv million har valgt Naturmetoden og lært Engelsk ved blot en halv times daglig interessant læsning

Det voldte Dem ingen vanskelighed at lære dansk, den gang De var barn. Forbløffende hurtigt lærte De at gøre Dem forståelig over for andre. Ikke et øjeblik tænkte De på, om det var svært eller ikke. De lærte det bare — uden slid og terperi. Hvordan gik det til? — Jo, De lærte jo sproget efter naturens egen metode.

I dag kan De lære Engelsk efter nøjagtig samme princip, blot endnu hurtigere, for De har jo »forkundskaber«, og de er nyttige, som H. C. Andersen siger. De kan nemlig læse, det kunne De ikke den gang. Og så har Naturmetoden sat system i undervisningen. Derfor er det i dag det rene legeværk at lære Engelsk.

Udfyld og indsend nedenstående kupon, så får De at vide, hvorledes De kan blive velbevandret i Engelsk på utrolig kort tid.

De læser og forstår Engelsk med det samme

Naturmetoden er en morsom genvej til Engelsk, fordi den bygger på den sprogsans, vi alle er født med, og således helt undgår terperi og udenadslæren. Fra første til sidste side er det underholdning mere end arbejde at læse Engelsk. Selv om De aldrig før har lært Engelsk, forstår De umiddelbart hvert ord, til trods for at der ikke forekommer et eneste dansk ord på de 1000 sider, kursuset består af. Betydningen fremgår simpelthen af sammenhængen.

De taler sproget lige fra første lektion

Allerede efter første lektion, der består af 6 sider, begynder De at kunne forme korrekte engelske sætninger. Og De behøver ikke at frygte vanskeligheder med hensyn til udtalen, den er nemlig angivet på en meget letfattelig måde, ikke bare een gang, men for hvert ord på hver eneste side hele kursuset igennem.

Samtidig med, at De læser, vil De opdage, at de enkelte ords betydning fæstner sig i Deres hukommelse. Ja, De vil forbavses over, hvor hurtigt De vænner Dem til den engelske sætningsbygning, og før De aner det, vil De gribe Dem selv i at tænke på Engelsk. Kort sagt, De bliver »på hat« med sproget og kan derfor tale, læse og skrive det lige så selvfølgeligt, som De udtrykker Dem på dansk.

Mere end 550.000 valgte Naturmetoden

Naturmetoden går sin sejrsgang ikke blot i Danmark og de øvrige nordiske lan-

de, men i en række europæiske lande. Og vi modtager daglig breve fra taknemmelige elever, hvori de udtrykker deres begejstring for denne enestående genvej til det engelske sprog.

Underholdning i ledige stunder

Fru Emmy Juhler, Hertug Hans Gade 2 B, Haderslev, siger bl. a.:

»Jeg har aldrig lært Engelsk i skolen og heller ikke senere. Nu kan jeg læse og forstå ret indviklede engelske tekster i blade, tidsskrifter og bøger. Noveller, fortællinger, eventyr og mindre digte i mellem skolens og realklassens lærebøger læser og forstår jeg med lethed.«

God engelsk udtale

Efter at have fuldført kursuset rejste jeg til England for at studere selvbetjeningsbutikker. Det forbavtede mig, hvor let jeg forstod det engelske sprog, og jeg var overrasket over, hvor let og ubesværet jeg selv kunne udtrykke mig på det fremmede tungemål. Kursuset har været mig til uvurderlig nytte. Jeg vil især fremhæve den engelske udtale som særdeles god.

Jørgen Schmidth Kristiansen,
88 Front Street, Arnold, Nottingham.

Vil De lade denne chance gå fra Dem?

Forlang vor brochure - den er gratis

De har brug for at kunne Engelsk. — Hvem har ikke det? — Men dersom De vil lære det på den hurtigste, nemmeste og mest underholdende måde, så udfyld og indsend kuponen — det koster intet — ikke engang et frimærke, så har De taget det første skridt til at fremme Deres udvikling og forøge Deres chancer. Brochuren, som De omgående vil modtage, er både interessant og underholdende. Og når De har læst den, vil De vide, at Naturmetoden har bud til enhver, som vil lære Engelsk på rekordtid.

Gør derfor alvor af det. Klip kuponen ud og send den afsted endnu i dag. De vil ikke fortryde det.

omfatter op mod et halvt hundrede tusinde mennesker.

Stenalderen begyndte for omkring 650.000 år siden og regnes sædvanligvis som afsluttet for omkring en halv snes tusinde år siden. Inden for denne meget lange periode oplevede man fire istider, under hvilke meget væsentlige dele af den nordlige halvkugle var dækket af is. De enorme vandmængder, der var bundet i ismasserne, medførte, at oceanernes vandstand sank. De kan på kortet se, hvordan kystlandene blev større i istiderne — og til kystlandene hørte også egne ved det nuværende Beringsstræde, der engang var forlagte. Over denne »bro« holdt menneskene deres indtog i Amerika, i Alaska, hvorfra de senere trængte syd på ad vestlige ruter helt ned til Sydamerikas spids. Denne indvandring er anslået til at have taget sin begyndelse for tyve tusinde år siden, og den amerikanske stambefolkning, indianerne, er da også stort set mongolske og står de indiske folk nærmere end noget vesteuropæisk.

Et jægerfolks vilkår

Det ligger lige for at tænke, at inden for så vidt et spænd af tid som stenalderen må mennesket have haft mulighed for i mange henseender at udvikle den hjerne, det var begavet med. Dette synes da også at være tilfældet. Man kan følge noget, der ganske ligner udvikling, når man ser på de meget primitive og de meget fint udformede stenredskaber, denne periode har efterladt. Man mener også at vide, at mennesket i den tidlige stenalder spiste det nedlagte byttes kød rå, medens det senere lærte sig at slå ild og dermed skabte sig muligheder for en ristning af kødet og for kogning i det hele taget. Da istiderne kom, klædte man sig i dyreskind, men kulden blev dog for streng og jagtvil-kårene for ringe, så under de første istider rykkede man stadig sydpå, flygtende for isen. Først under den fjerde istid var man nået så vidt, at man kunne akklimatisere sig.

Stenalder-menneskene var jægerfolk og således til en vis grad nomader. Man må derfor forestille sig dem i vid udstrækning levende i telte, fremstillet af dyrehuder. Nogle boede dog også i klippehuler, og ikke mindst i Frankrig og Spanien har man fundet vidnesbyrd om hulemenneskets tilværelse.

Jagten — på bisoner, bjørne, ulve, rensdyr, vilde heste o. s. v. — må ifølge sagens natur have været meget grusom. Selv de finest udformede stenknive og kastespyd med stenod er mere end primitive som våben mod store dyr. De stakkels dyr har lidt hårdt, inden det var forbi. Som en ringe trøst fik de ikke sjældent under døds kampen lejlighed til at gøre det af med en eller flere af jægerne.

Sam. 9.15.1.56

Send mig gratis og portofrit Deres brochure »Naturmetoden. En Genvej til Engelsk«.

Hr.

Fru

Frk.

Stilling

Adresse

Postdistrikt

Reserveret postvasenet.

Naturmetoden
Raadhusevej 24
København
Charl.

Kan
ufrankeret
nedlægges
i postbrev-
kasserne

22

Klip til bladets kant.

Lettere at spise sig ihjel end at slide sig op

Hvis et menneske øger sit daglige madforbrug med blot eet stykke smørrebrød uden samtidig at sætte energiforbruget op, betyder det 3000 kalorier mere om måneden og en årlig vægtforøgelse på ca. fire kilo.

Det er yderst sjældent, og i så fald kun i ringe omfang, at hårdt legemligt arbejde undergraver et menneskes helbred og forkorter dets liv. I mange tilfælde ødelægges helbredet af overernæring, det vil sige den fortsatte overbelastning af stofskiftet. Raske mennesker med en god appetit falder meget let for fristelsen til at spise mere, end de behøver i forhold til det arbejde, de udfører; det gør sig navnlig gældende, når der ikke er tale om legemligt arbejde. I den forbindelse har det også sin betydning, at de fleste mennesker fra barnsben har fået indprentet det fortjenstfulde og gavnlige i at spise meget, så de kan blive „store og dygtige“.

For at kunne bedømme næringens værdi som forbrændingsmateriale må man tage hensyn både til dens sammensætning og dens mængde. Foruden vand er de vigtigste stoffer i maden salt og vitaminer, æggehvidestoffer — i kød og fisk —, kulhydrater, der findes i næringsmidler fra planteriget som eksempelvis sukker og brød, samt fedt. Mens kulhydraterne og fedtstofferne kan erstattes af hinanden eller af æggehvidestoffer, er æggehvidestofferne uundværlige i kosten, alene fordi de indeholder kvælstof, og organismen kun kan få tilført kvælstof gennem æggehvidestofferne som erstatning for den kvælstofmængde, der forbruges ved stofskiftet. Næringsmidlernes energiindhold udtrykkes i varmeenheder, det vil sige kalorier.

Arbejde og næring

Næringsbehovet er meget varierende og beror på faktorer som alder, køn, kropsvægt og det arbejde, vedkommende skal udføre. Arbejdspræstationen har den største betydning, da det er klart, at energitilførslen skal hænge sammen med energiforbruget. Mens en fuldvoksen person under søvnen kun forbrænder een kalorie pr. kg af sin egen vægt i timen, kan næringsbehovet ved strengere arbejde eller sport stige til over ti gange så meget.

Man kan udtrykke det omtrentlige energibehov pr. døgn ved forskellige slags arbejde på følgende måde, idet man sætter, at der er tale om otte timers arbejdsdag:

2000—2400 KALORIER

★ Intelligensarbejdere, forretningsfolk, kontorfolk, syersker.

2500—2800 KALORIER

★ Lettere arbejde, husassistent, lette håndværk.

3000—3500 KALORIER

★ Mere anstrengende arbejde, malere, snedkere.

4000—6000 KALORIER

★ Hårdt arbejde, murere, smede, jordbrugsarbejdere (også landmænd), stenhuggere, savværksarbejdere.

Tallene er naturligvis gennemsnitlige.

Næringsoptagelsen er yderst regelbundet. Hovedmåltiderne, under hvilke man indtager æggehvidestoffer, ligger ofte mellem kl. 12 og 18, altså inden for et tidsrum af seks-syv timer. I de øvrige sytten-atten timer spiser de fleste et let aftensmåltid og et morgenmåltid, hvor mange blot får smørrebrød, altså kulhydrater og fedt.

Energitilførsel og forbrug svarer med andre ord ikke til hinanden. For at modvirke disse variationer har legemet visse depoter, hvor de næringsstoffer, der ikke skal bruges i øjeblikket, opbevares og kommer til anvendelse, når tilførslerne ikke svarer til efterspørgslen.

Kroppens fedt og madens

Kroppens fedt tilvejebringes for største delen af det fedt, maden indeholder, og af kulhydraterne i føden. Det skyldes altså ikke alene tankeløse nydelse af fedt, når fedtaflejringen på kroppen tager til. Den kan også skyldes for stor tilførsel af brød, sukker og andre søde sager.

Æggehvide (kød og fisk) har derimod ingen praktisk betydning som årsag til kroppens fedt, hverken når det gælder opståelsen af sygelig fedme eller diætetske forholdsregler for at påvirke ens huld. Kød og fisk er med andre ord velegnede næringsmidler for den, der ønsker at afmagre sig. Det er klart, at tillavningen i så fald ikke må være sådan, at man ydermere får en masse fedt sammen med maden — ved stegning f. eks. Fedt sovs er selvfølgelig ikke at anbefale.

Hvis et menneske, der ikke er vant til det, begynder at tage en times rask spadseretur hver dag, bruger det hertil

en energimængde, der svarer til omkring tre hundrede kalorier. Hvis vedkommende ikke tilfredsstiller den øgede appetit, der som regel er en følge af motion, må de tre hundrede kalorier tages fra kroppens næringsoplag. Det betyder på en måned et vægttab på ca. eet kg. Hvis farten sættes op, og man går op ad bakker og i modvind, kan kaloritabet let stige til det dobbelte — såvel som vægttabet.

På samme måde kan forholdsvis ubetydelige, men regelmæssige forøgelser af næringsforbruget uden tilsvarende forøgelse af arbejdspræstationen spille en rolle, der er større, end man i øjeblikket er tilbøjelig til at tro.

Der gives ingen faste regler for en afmagringskur

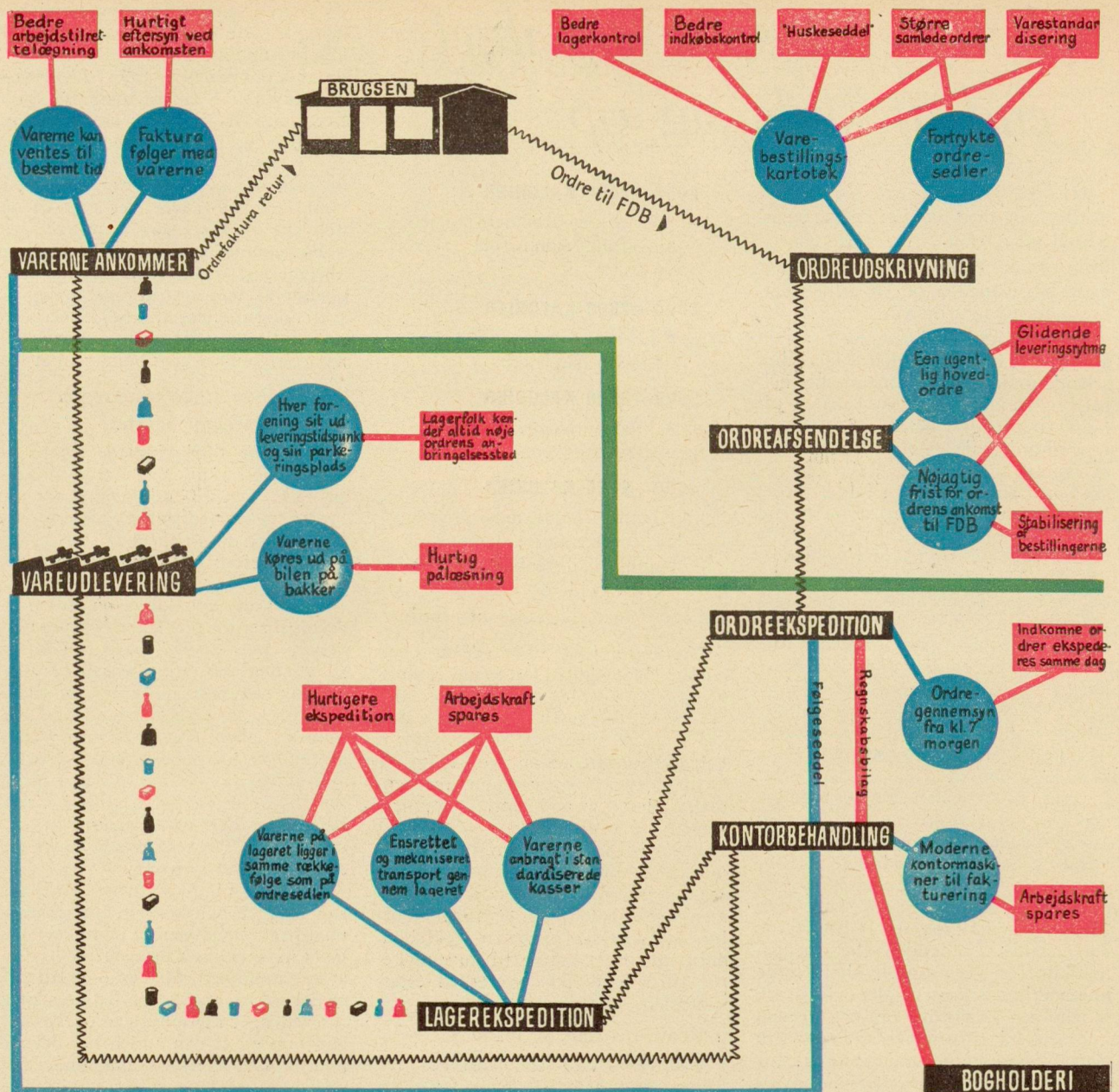
Man bør aldrig indlade sig på en afmagringskur uden at spørge sin læge til råds. Det er indlysende, når det drejer sig om stofskiftesygdomme, for her gælder det tilførsel af stoffer, der kan virke som giftstoffer for organismen.

Men i alle tilfælde er en streng individualisering af afmagringskure nødvendigt, hvis de skal have et godt resultat. Der må tages hensyn til alder og køn, til fedmens årsag og til de indvendige organers tilstand og funktionsduelighed. Det er navnlig vigtigt at huske, at det er lettere at forebygge end at påvirke fedme. Af den grund bør man i særlig grad holde øje med børn i familier, hvor der er anlæg for fedme, eller hvor spisevanerne let foranlediger overernæring.

Ældre mennesker, hvis hjerte måske ikke er helt stærkt, bør gå frem med stor varsomhed og mere lægge an på at indskrænke næringstilførslen end at øge motionen. Men i nogle tilfælde er det sådan, at den ene lettere afmagres ved øget motion og uden kostforandring, og at den anden har det stik modsat. Det hænger sammen med fedmens årsager.

Efterhånden som afmagringskuren skrider frem, bør den i øvrigt i mange tilfælde skifte karakter. I begyndelsen er det i almindelighed bedre at lægge vægt på kostindskrænkning end på legemlig virksomhed, mens det senere er det omvendte, man bør indrette sig på.

Spørgsmålet er, hvor langt man skal drive en afmagringskur. Unge og raske mennesker bør tage sigte på at opnå normalvægten, det vil sige i kg det samme tal som kroppens længde i centimeter minus 105. For resten er det ikke klogt at gå for hurtigt til værks. Langsomme behandlinger er at foretrække for hurtige. Men den vigtigste omstændighed ved en afmagringskur er den tykkes rent personlige interesse for sagen. Føler man kuren som en lidelse og noget næsten uoverkommeligt, er den uden tvivl dømt til at mislykkes.

VAREORDRENS KREDSLØB

er det centrale i ovenstående grafiske fremstilling af brugsforeningsbevægelsens rationelle varefordelings-system, *Esbjerg-systemet*, som det kaldes. En sådan ordre følger vi langs den bølgede linie hele vejen rundt, lige fra det øjeblik, den afgives af brugsforeningen, dernæst passerer den grønne linie ind i FDB-afdelingens sfære og til sidst vender tilbage til brugsforeningen sammen med de bestilte varer. De sorte firkanter er de forskellige „stationer“ på ordresedlens runde, og ved hver enkelt „station“ finder man „vigespør“, dels blå cirkler, der fortæller om Esbjerg-systemets forbedringer af arbejdsgangen, dels røde firkanter, der angiver de nyindvundne fordele.

Selve ordren afgiver brugsforeningen ved at udfylde en såkaldt fortrykt ordrefaktura, anført i den ene blå cirkel ud for ordrekredslobets første „station“: Ordreudskrivningen. Den fortrykte ordrefaktura er opstillet og virker efter samme princip som en smørrebrødsseddel eller en følgeseddel til

Inden De læser denne billedtekst, læs så artiklen på næste side — først da vil De fuldt ud kunne forstå, hvilket revolutionerende system, der her oprulles.

andels-vaskeriet, og den følger varerne hele vejen rundt. Næste „station“ er afsendelsen af „smørrebrødssedlen“, der skal ske til bestemt frist, idet ordren skal være forbi den grønne linie og inde i FDB's afdeling senest otte timer før vareudleveringen. Efter en kort gennemgang på „Station ordreekspedition“ går „smørrebrødssedlen“ direkte til lageret („Station lagerekspedition“) for bagefter at vende tilbage til kontorerne („Station kontorbehandling“), hvor tilhørende bilag og følgeseddel allerede er samlet sammen, så prisberegning og sammentælling øjeblikkelig kan sættes i værk. På næste „station“, „vareudleveringen“, vedlægges „smørrebrødssedlen“ den for vedkommende brugsforening bestemte vareleverance og fortsætter runden med varerne tilbage til brugsforeningen, hvor uddeleren ved hjælp af „smørrebrødssedlen“, der nu er forvandlet til en regning, straks kan efterse vareleverancen, der skal gå over disken til foreningens medlemmer, og bruge sedlen som bilag til sit bogholderi.

NÅR SAMARBEJDET TRIUMFERER

Efter at være gennemprøvet ved tre store FDB-afdelinger, først i Esbjerg, senere i Randers og Ålborg, kan nytåret 1956 betragtes som skæringspunktet for Esbjerg-systemets successive indførelse rundt om i hele landet. Det betyder, at de seksten kolonialafdelinger, hvorigennem FDB forsyner brugsforeningerne, forvandles fra at være en slags *forposter* for FDB til at være *midtpunkterne* for hver sin egne kreds af brugsforeninger.

Disse to funktioner er der himmelvid forskel på. Mens afdelingerne hidtil har måttet betragtes som den *spids*, hvor FDBs og brugsforeningernes interesser mødtes og brødes med hinanden, ja, somme tider trak til hver sin side i bestræbelserne for at opnå de størst mulig ensidige fordele, så vil afdelingerne i deres nye funktion som lagercentraler blive *centrum* i et kredsløb, som tilsigter at sideordne interesserne, d. v. s. skabe samarbejdsformer til lige stor fordel for begge parter.

HVAD vedkommer alt dette den store medlemskreds? Uhyre meget. For det første på grund af de store praktiske fordele, der opnås gennem arbejds- og omkostningsbesparelser, samt en tilrettelægning af fordelingsprocessen *uden tomgang*, som i det lange løb vil blive resultatet af reformen.

Når det bliver billigere og nemmere at fordele varerne, vil det på to måder blive til gavn for forbrugerne. At det bliver *billigere*, vil jo sige, at brugsforeningerne enten vil kunne sælge varerne til lavere priser eller skaffe sig kapital til nye fremstød. At det bliver *nemmere* vil sige, at den arbejdskraft, som før ofredes på overflødige opgaver, nu kan koncentreres om mere produktive formål, skabe ny aktivitet, også til gavn for medlemmerne.

For at forstå dette behøver man blot at kaste blikket på forskellen mellem de gamle og de nye arbejdsmetoder. Hidtil hentede brugsforeningerne deres varer på FDBs afdelinger efter en ret tilfældig plan, og det er nu engang således, at der eksisterer en menneskelig tilbøjelighed til at bunke indkøbene sammen i ganske bestemte perioder og blive hjemme, når der er god plads. Dette begreb — *spidsbelastningen* — kender husmødrene fra deres daglige indkøb. Når de har allermost travlt, er butikkerne fulde af andre mennesker, som også har travlt, mens de færreste tænker på, at hvis de var kommet på en anden dag eller tid, ville de have haft hele „slagmarken“ for sig selv.

Noget tilsvarende gentager sig også under større forhold og medførte, at FDB-lagrene og deres ekspeditionsapparat på visse tider var ved at sprænges af travlhed, mens arbejdet til andre tider svandt ind til et minimum, skønt arbejdsstaben altid skulle være stor nok til at klare spidsbelastningen. En af de store fordele ved det nye system er, at brugsforeningerne har forpligtet sig til at bestille og hente deres varer på bestemte tider. Herved skabes en glidende arbejdsrytme og dermed en besparelse, der kommer brugsforeningerne til gode i form af rabatter eller gratis udbringning af varerne.

EN anden fordel er det simple, at *ordren* forvandles til *regning* under vareekspeditionen og følger varerne tilbage til brugsforeningen, akkurat ligesom smørrebrødssedlen på en restaurant tilbageleveres gæsten samtidig med leveringen, så de bestilte varer straks kan efterses.

— Har jeg nu glemt noget? er et spørgsmål, som mangan en husmoder må stille sig selv foran butiksdissen; men heldigvis kan ekspedienten hjælpe hende på glad ved at remse op: Sukker? — Mel? — Sennep? o. s. v. — alle de vigtigste dagligvarer — så kommer hun næsten altid i tanke om noget. Netop sådan en remse har også uddeleren brug for, når han sidder på sit kontor og skal bestille varer hjem. Her er vi ved en ny gevinst ved Esbjerg-systemet, nemlig de fortrykte ordresedler — „smørrebrødssedlerne“ — hvorpå står trykt — i uforandret rækkefølge — en liste over de mest gængse varer, så uddeleren kun behøver at skrive antal eller mængde ud for. Men uddeleren har tit brug for en længere remse end den, der levnes plads til på

„smørrebrødssedlerne“, og også det er der sørget for i Esbjerg-systemet i form af et varebestillingskartotek, der med sin samlede oversigt over alle FDB-afdelingens varer er en uundværlig huskeseddel — og for øvrigt samtidig er så snedigt indrettet, at det kan bruges som lagerkartotek. Herved skabes overblik over sammensætningen af brugsforeningens eget lager, og der bliver hverken for få eller for mange varer.

Endelig må man ikke glemme forbedringerne i selve FDB-afdelingen: At varerne i lageret er anbragt i samme rækkefølge som på „smørrebrødssedlerne“, så ekspedienterne hurtigt og bekvemt kan pille dem ned fra hylderne under en stadig fremadskridende ekspeditionsgang, og at hele den interne transport i det store varelager er mekaniseret med transportvogne og løftebakker har gjort sit meget væsentlige til, at arbejdet ruller mere præcist og gnidningsløst end nogensinde.

Også bogholderiet både i FDB afdelingen og brugsforeningen er forenklet ved, at den samme ordre-faktura er grundlaget for alle regnskabsposter, hvortil kommer de fordele, der indvindes ved færre, men større ordrer.

ALDT dette vedrører altså medlemmerne på grund af den praktiske værdi. Men det vedrører dem også på en anden måde, som har mindst lige så megen betydning. Hvis de nemlig kan se forskellen mellem „tovtrækkeriet“ ved den gamle afdelings-ekspedition og „samarbejds-kredsløbet“ omkring afdelingerne i deres nye skikkelse, har de dermed erhvervet sig nøglen til forståelse af nogle af nutidens store samfundsproblemer — kort udtrykt: Hvordan skal vi forene kræfterne i et samarbejde, som alle parter kan få lige megen gavn af, i stedet for at strides og kævles?

Det sidste er jo, hvad der sker, bl. a. ved grænserne mellem nationerne. Hvis grænserne blev slettet, ville et helt andet kredsløb i produktion og fordeling ganske af sig selv komme i gang, som USA er et levende eksempel på. Det store gentager sig tit i det små.

Brf.		Fakt. nr.		VIN		
AALBORG						
Emb.	Varens art	Enh. pr. pakning	Enh.	Lev. ant. enheder	INDKØBSPRIS	UDELINGSPRIS
	Nr.				Kr.	Øre
	DANSKE FRUGTVINE					
	Pia Blanca	502	3/4 1	fl.		
	Delicia	303	3/4 1	»		
	Kirsebærvin	324	3/4 1	»		
	»	324	3/8 1	»		
	Prince of Denmark	506	3/4 1	»		
	» » »	506	3/8 1	»		
	» » »	325	3/4 1	»		
	» » »	325	3/8 1	»		

Den fortrykte ordreseddel gør det let at bestille, fremtage og fakturere varerne til brugsforeningen. Og i sidste ende kommer dette forbrugerne til gode.

GRØNLANDS FREMTID

For den, der til daglig tumler med varefordeling gennem vort eget tætte net af brugsforeninger, må det være usædvanligt spændende at møde de problemer, som opstår, når en så vidtspredt befolkning som den grønlandske skal forsynes med daglige livsnødheder. Herom kan FDBs førstedirektør *Ebbe Groes* tale med i egenkab af formand for Den kongelige grønlandske Handels styrelsesråd, og det gør han også — sidst i en samtale med grønlændernes eget blad *Grønlandsposten*.

I øjeblikket ejer Grønlandske Handel 70-80 butikker — een for hver ca. tre hundrede grønlændere — de fleste beliggende langs den 2000 km lange vestkyst, og naturligvis er varer under disse forhold langt dyrere at fordele end i det egentlige Danmark.

— Vil disse butikker kunne overtages af andre, spørger bladet.

— Hidtil har en sådan overtagelse ikke fundet sted, lyder direktør Groes' svar. Den nu afgående direktør *A. W. Nielsen* (som forlader Grønlandske Handels styrelse for at indtræde i Carlsbergs direktion) har givet udtryk for, at det er vor opgave at forberede en sådan overgang af Handels butikker til at blive ejet og styret af den grønlandske befolkning selv. Forudsætningen herfor er, at et sådant ønske findes fra befolkningens side. Vi tror ikke på, at der kommer noget godt ud af, at vi presser den grønlandske befolkning hertil. Det skal være grønlænderne selv, der fremkommer med et oprigtigt ønske herom. En anden forudsætning er selvfølgelig, at de, der fremsætter ønsket, evnemæssigt og økonomisk magter at føre butikken videre. Ved evnen til at lede og styre tænker jeg ikke blot på det rent butiksmæssige, men mere på den demokratiske indstilling og oplæring, som må ligge bag det hele, hvis befolkningen selv skal lede.

— Vil en sådan overtagelse ikke stille meget store kapitalmæssige krav?

— De kapitalmæssige krav vil sikkert være mindre anstødssten, for Den kongelige grønlandske Handel ønsker næppe omgående betaling for bygninger, inventar, varer o. s. v. Der vil nok kunne tilvejebringes passende afviklingsbestemmelser.

— Af disse udtalelser synes det at fremgå, at en enkelt mand ikke vil kunne overtage en af Handels butikker?

— Det må være en forudsætning, at vi overdrager vore butikker til et fællesskab af grønlændere og ikke til en enkelt person.

— Hvordan ser direktør Ebbe Groes

på chancerne for privat handel i Grønland i dag?

— Der er jo forskellige købmænd, der har nedsat sig i Grønland og til lige en del „sovekammerhandel“.

— Hvad forstår man ved „sovekammerhandel“?

— Det er salg fra privat bopæl uden butiksmæssig indretning, og derfor til tider måske mindre hygiejnisk tilfredsstillende. Privat handel kan købe hjem, hvad man vil, blot ikke de varer, der er afgiftspligtige til den grønlandske landskasse.

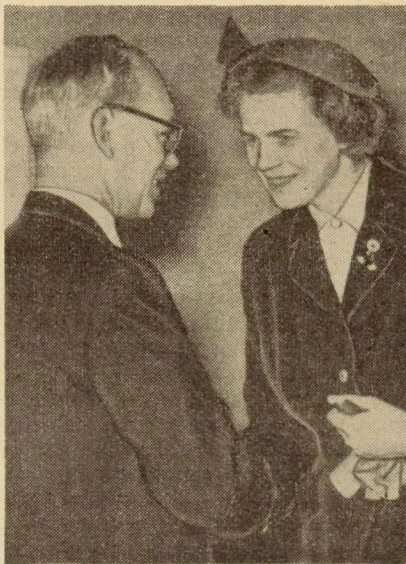
Efter en omtale af Grønlandske Handels anden store opgave: Organiseringen af fiskeriet og afsætningen af fiskeprodukterne, oplyser direktør

Groes på spørgsmålet om den grønlandske handels underskud, som bladet mener har vakt bekymringer i danske kredse, at det reelle underskud beløber sig til fem millioner kroner.

Det kan naturligvis sagtens bringes ud af verden, siger direktør Groes, og der er to måder at gøre det på. Den ene er at hæve salgspriserne og lægge byrderne for varefordelingen over på den grønlandske befolkning. Den anden metode — og den, der er fulgt — er at skære fordelingsomkostningerne ned gennem modernisering af butikkerne og kontrol med omkostningerne. Den fremskridtslinie, der påbegyndtes i 1951, vil kunne fortsætte, udtaler direktør Groes til slut i interviewet i *Grønlandsposten*, og det vil være muligt stadig at betjene det grønlandske samfund bedre og yde mere effektiv støtte til dets erhvervsliv.

★ ★ ★ ★

To 25 års jubilarer

Direktør P. Grønborg lykønskes på jubilæumsdagen af handelsminister, fru Lis Groes.

Den 10. december fejrede direktør *P. Grønborg*, FDBs fabrikker i Viby, sit 25 års jubilæum og udnævntes samtidig til Ridder af Dannebrog.

Direktør Grønborg er civilingeniør, og det skyldes ikke mindst hans utrættelige interesse for faget, at FDBs fabrikker i Viby i dag indtager et meget højt teknisk stade. Viby-fabrikkerne er mønster-virksomheder, og der er lagt stor vægt på arbejdsforholdenes rationelle, hygiejniske og tiltalende karakter.

Man skulle vente, at direktør Grønborg som chef for et industricentrum med en årsproduktion til 70 millioner kroner og med et personale på 500 mand, var velkendt blandt forbruger-

ne. Men det er ikke tilfældet. Direktør Grønborg søger ikke populariteten, men deler sin tid mellem bestræbelser for at øge sine fabrikkers effektivitet og stadig forbedre kårerne for sine medarbejdere. Direktør Grønborg er i det hele taget en af FDBs mest virksomme arbejdskraft, men han arbejder i det stille og lader resultaterne tale for sig selv.

Laboratorieførstander, dr. techn. *J. Bielefeldt*, FDBs centrallaboratorium i København, fejrede 25 års jubilæum d. 1. januar.

Dr. Bielefeldt knyttedes til centrallaboratoriet i 1931, og i 1938 blev han laboratoriets leder. I 1942 tog han den tekniske doktorgrad på en afhandling om karotin-studier.

Dr. Bielefeldt har udført et meget stort arbejde — direkte vendt mod forbrugerne. Allerede fra starten blev han medlem af kvalitetsmærkningskommissionen, og han er en ivrig forkæmper for udbredelse af varekendskab og indførelse af indholdsdeklARATIONER. Dr. Bielefeldt er forfatter til en fornylig udkommet bog om moderne vaskemidler, og som leder af et laboratorium, i hvilket størsteparten af FDBs mange produkter til stadighed kontrolleres, har han på afgørende vis været med til at gøre de danske forbrugere mod dårlige varer. Også i internationale — specielt nordiske — kredse har han et stort navn.

Laboratorieførst, dr. techn. *J. Bielefeldt*.

NÅR OVNEN SKAL STYRES AF EN TERMOSTAT

Står man overfor indkøb af et komfur eller en løs bageovn, da er spørgsmålet, om det skal være en ovn med eller uden termostad.

Termostaten er kort og godt en automatisk temperaturregulator, der er i stand til, når den indstilles på en ganske bestemt temperatur at holde denne konstant.

Det, at termostaten kan sikre en ganske konstant ovntemperatur, betyder en stor arbejdslettelse for husmoderen, både ved bagning og stegning.

Ovnens skal ikke reguleres under bagningen, og man behøver praktisk talt kun at sætte kagen ind i ovnen og så huske at tage den ud, når bage-tiden er gået.

Foruden sparet tid giver termostaten også den fordel, at bageresultatet altid vil blive godt, blot man følger den rigtige fremgangsmåde. Hertil

kommer, at man kan nedsætte el- og gasforbruget, fordi termostaten sikrer, at bageblusset ikke bliver for kraftigt.

Lad os f. eks. bage en formkage i en el-ovn med termostad: For at få glæde af termostaten, er det nødvendigt, at man kender *bagetemperaturen* og bage-tiden. Man begynder med at stille termostaten på den ønskede temperatur, dernæst afbryderne på fuld over- og undervarme. Så snart strømmen er sluttet til, lyser den lille kontrollampe, og det bliver den ved med, indtil den ønskede temperatur er nået. Når lampen slukker, sættes kagen i ovnen.

Når noget sættes i ovnen, vil temperaturen falde, og man vil da se, at strømmen automatisk sluttes igen, indtil den indstillede temperatur er nået. Dette vil ske nogle gange under bagningen.

Tallene i tabellen må betragtes som omtrentlige temperaturer, men da der er forskel på, hvor brun man ønsker kagen, gør man klogt i at kontrollere resultatet lidt til at begynde med. Man finder da hurtigt frem til den temperatur, der opfylder ens ønsker.

Termostad findes både på el- og gasovne og både på den løse ovn og på ovnen, der er indbygget i komfuret.

På el-ovnen og en del gasovne er termostaten forsynet med en temperaturskala, som tidligere beskrevet, men der findes også en del gasovne, som har trininddeling, f. eks. I-II-III-IV.

Ved disse ovne må man kende, hvilken temperatur, der vil blive i ovnen, når man f. eks. stiller termostaten på trin IV. Denne oplysning vil findes i brugsanvisningen, som må læses omhyggeligt igennem. Da det er det enkleste at arbejde med temperaturskalaen, må man ønske, den vil finde indpas overalt.

Ved brug af bygas kan der være en forskel i gastykket, og det vil selvfølgelig give en uenighed, som termostaten ikke kan drages til ansvar for.

For den moderne husmoder spiller ovnen en meget stor rolle — ikke alene til bagning og stegning, men også til viderekogning af maden og til fremstilling af de praktiske og gode ovnretter. Men for at få brugen af ovnen så økonomisk som muligt, må man planlægge omhyggeligt, så man bager flere ting på en gang og til sidst stiller middagsmaden i ovnen.

Er man så heldig at have en ovn med termostad, sikrer den det bedste resultat med det mindste forbrug af varme. Den er med til at gøre arbejdet morsommere, og den sparer husmoderen for meget arbejde. De halvtreds kroner, en ovn med termostad er dyrere end den almindelige ovn, er givet godt ud, og de er hurtigt tjent ind igen.

HVILKE OVNTEMPERATURER BENYTTES?

Temperatur til bagning:

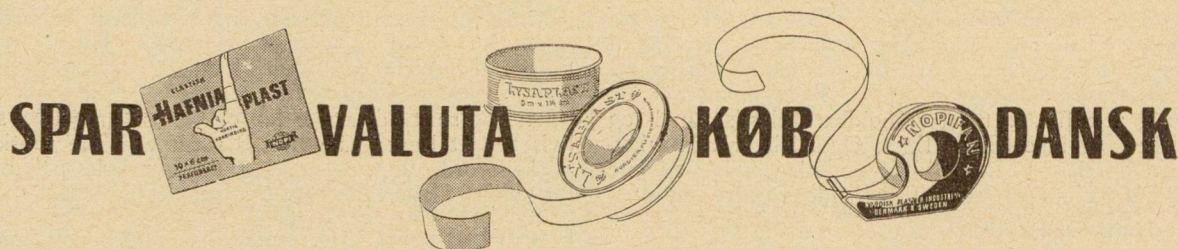
Marengs	110—150°
Honning- og sirupkage	140°
3andkage	160°
Andre formkager	170°
Wienerbrød - butterdejg	190°
Vandbakkelse	190°
Småkager	200°
Brød på plade	200°
Brød i form	230—250°
Boller - rundstykker m. m.	200—250°

Temperatur til forskellige retter:

Gratin	170°
Dampkogning af fisk	170°
Bruning af steg	200—250°
Viderestegning	170°

Langtidsstegning:

Kalve- og oksekød	150°
Flæskeskød	170°
Til stegning af sprød steg (de sidste 20—30 minutter)	200°

HAFNIAPLAST · LYSAPLAST · NOPIFAN

FRA NORDISK PLASTER INDUSTRI A/S

TIL HJEMMEMARKEDET OG EXPORTEN

FØR DE KØBER NYT TÆPPE

Et nyt tæppe er en vigtig pengeanbringelse. At gøre et klogt valg vil ikke bare sige at finde rigtig farve og mønster. Skal man have virkelig gavn af et tæppe, må man undersøge, hvordan det er lavet, af hvilke fibre, og hvordan det ser ud, både på over- og underside

LUV

Luv i et tæppe er af største betydning for holdbarhed og udseende. Jo tættere luv er, jo længere kan tæppet holde, og jo mindre vil det blive trådt fladt. For rayon- og bomuldstæpper gælder det særligt om at undersøge, om luv er kort eller lang. En kort, flettet luv trædes ikke så let ned som en lang, klipet plysluv. Den korte luv er mere praktisk i rum, hvor der går meget.

BAG- SIDEN

Bagsiden er naturligvis det stof eller materiale, hvortil luv er knyttet eller vævet. Det kan være bomulds lærred, sejldug eller jute. Stoffet skal være tæt vævet for ikke at krympe. Bøj et hjørne af tæppet tilbage for at se, om det er fast og dog bøjeligt nok til at rulles. Er det lavet af jute, vil det være meget stift og ikke så slidstærkt som andre typer.

FARVE- ÆGT- HED

Det er vigtigt at vide, om farven kan tåle både sollys og rensning. Uldtæpper er som oftest farvægte. I almindelighed er de stærke shatteringer ikke så farvægte som de mere afdæmpede kulører og vil lettere synes snavsede. Brug aldrig for stærke alkaliske sæber eller ammoniakforbindelser til rensning af tæpper. De kan indvirke på farven.

DE FORSKELLIGE TÆPPETYPES

AXMINSTER. Axminstertæpper er maskinvævede plystæpper. En god axminster-kvalitet kendetegnes ved tæt luv og fast, bøjeligt grundvæv. Tæpperne findes i utallige variationer af farver og mønstre. Jo finere mønstret er tegnet, jo tættere er luv, og desto større er holdbarheden. Tæpperne fremstilles enten ved hjælp af laddent plysgarn — såkaldt chenillegarn — eller ved en særlig indknytning af plyslaget som i „Gripper“ og „Spool-Axminster“ (sidstnævnte også kaldet Royal-Axminster). Disse er i almindelighed gode kvaliteter, mens chenille-axminster findes i mange kvaliteter, hvoraf de groveste — kendetegnet ved svære chenilletråde og groft mønster — hører til de billigste gulvtæpper.

VELOUR. Velour-tæpper er i reglen langt mindre kostbare end de vævede

tæpper, fordi der bruges mindre garn til disse. De har klippet luv med et plysagtigt udseende, og kun lidt af luvgarnet går igennem på bagsiden. Velour-tæpper har ofte lim på bagsiden, som holder garnet på plads. Velour-tæpper kan ikke anbefales til rum, hvor der går meget.

CHENILLE. Chenille-tæpper er meget elegante og holdbare tæpper, fordi de er tæt vævet og indeholder så meget garn. De fremstilles på en lignende måde som Axminster, men er tykkere, fordi der ofte er lige så meget garn i bagsiden som på oversiden. Chenille-tæpper er kostbare.

WILTON. Wilton er et tæppe med kort, tæt, lige opstående plyslag af god uld. På oversiden minder de en del om velour-tæpper, men hvis man un-

dersøger bagsiden, vil man finde mere garn og ingen lim til at holde sammen på luv. Wilton-tæpper fremstilles i mange smukke mønstre, ofte efter forbillende af de ægte persiske tæpper. Et Wilton-tæppe vil kunne holde i årevis.

BRYSSER. Et Brysseler-tæppe er en særlig Wilton-type, men vævet med uopskårne løkker af hårdt kamgarn. Brysseler-tæpper er nutildags næsten afløst af de billigere og grovere Bouclé-tæpper.

BOUCLE. Bouclé-tæpper er stærke, men ret hårde tæpper, der er lette at holde rene. De væves med løkker (uopskåret plys) og kan være både ensfarvede, sribede og mønstrede. De bedste kvaliteter har løkker af hårgarn eller fæhår, de ringere løkker af jute.

HVORDAN FORLÆNGES TÆPPETS LEVETID?

Underlag Et godt tæppe fortjener et tæppeunderlag. Det vil både få tæppet til at holde længere, ligge bedre fast og se bedre ud og samtidig gøre det blødere at gå på. Undertæppet må helst ikke gå mere end 2—3 cm ud til kanten og mindst være ca. 10 cm fra denne, og det må ikke være tykkere end selve tæppet. Skumgummiunderlag er særlig velegnet, idet det er holdbart, elastisk, møl- og fugtsikkert og ikke trædes fladt. Også filt er udmærket, holdbart og elastisk. De billigste underlag er hår og jute for ikke at tale om pap, der i alle tilfælde er bedre end intet.

Hovedrensning Det bedste er at sende sit tæppe til hovedrensning een gang om året for at få fjernet det indgroede, fedtede snavs, som hverken støvsugning eller tæppebankning kan fjerne, eller at få en professionel tæpperenser til at foretage rensningen i hjemmet. Vil man imidlertid gerne spare denne udgift, kan man dog også gøre det selv, blot man følger den rigtige fremgangsmåde.

Mørke tæpper og ikke særligt snavsede, lyse tæpper vaskes over med en stor klud opvredet i en blanding af salmiakspiritus (1 dl) og vand (2 dl), ligesom man kan friske op på farverne i et mørkt tæppe med lige dele eddike

og vand. Tæppet renses stykke for stykke og tørres med en ren klud. Særligt snavsede lyse tæpper renses med lige dele benzol og sprit (brandfarligt). Rensede tæpper skal ligge til afdampning helst et halvt døgn. Foretages rensningen, medens tæppet ligger på gulvet, må dette beskyttes ved at lægge aviser under tæppet, da både salmiakspiritus, benzol og sprit ødelægger lak og fernis. Brug ikke sæbe, hvis tæppet ligger på gulvet, da det vil være vanskeligt at skylle ordentligt, og sæbelag, der efterlades på fibrene, får tæppet til hurtigere at blive snavsset igen.

Fordel slidet Visse områder er mere udsat for slid end andre. Det vil derfor være en god idé at fordele slidet ved af og til at vende op og ned på tæppet eller eventuelt flytte lidt om på møblerne, så man undgår et vedvarende tryk.

Daglig rengøring Støvsug tæppet mindst een gang om ugen, for ikke at snavsset skal trænge ind i det. Daglig støvsugning gør ingen skade, men nogle foretrækker tæppe-maskine eller riskost til den daglige rengøring. Fjern pletter omgående og gnid udefra og indad for at undgå skjolder.

NU er det tid

I januar gøres status i alle virksomheder. Hvorfor ikke også i hjemmet? Gør op, hvad der er brugt i årets løb, hvor meget der er i behold, og hvad fremtiden vil kræve. Brug måneden til at undersøge, hvordan det står til med de forskellige områder inden for hjemmet.

Gå linnedskabet igennem og find ud af, hvad der skal fornyes. Måske er der nogle lagner, det kan betale sig at ægvende eller andre, der helt må kasseres og klippes til klude, der kan ligge parat til hovedrengøringen en gang.

Benyt udsalgene i januar til supplering af det manglende: linned, børnegarderobe, gardiner o. s. v. Ved De præcis, hvad De skal have og ikke lader Dem friste af tilfældige godtkøb-tilbud: »10 bældragter for 10 kr.« og lignende, kan De spare mange penge.

Madmæssigt stiller januar store krav. Det er koldt, og man skal have varm, nærende mad. Vitaminerne i frugt og grøntsager er i nogen grad forduftet, så det vil være en god idé at have en urtepotte stående med purloeg til at klippe af, det frisker op både med farve, smag og vitaminer. Glem ikke silden, der både saltet og fersk er et værdifuldt næringsmiddel — og så så billig! Og husk den daglige vitaminpille.

Siden vor lille notits om gær har vi fra talrige husmødre modtaget det samme lille husråd om gærs opbevaring, som vi her lader gå videre: Gær kan holde sig frisk indtil fjorten dage, når man trykker den fast i bunden på en kop, der stilles på hovedet i en underkop med lidt vand.

★ ★ ★

Sådan klarede vi problemet

Narresutten

En mor fortæller: Da vor store pige (nu 6 år) i sin tid skulle vænnes af med sin narresut, voldte det os mange kvaler. Hun savnede sutten i lang tid, når hun skulle sove. Derfor fandt jeg på at gå gradvis frem, da den næste skulle af med sin sut. Jeg klippede den yderste ende af, og efter nogle dages forløb tog jeg atter et lille stykke. Det gentog sig, til sutten var så lille, at drengen ikke kunne holde den i munden. Det bevirkede, at han blev vred på sutten og kastede den fra sig, og dermed var problemet løst. Samme metode blev brugt til nr. 3 og med samme held.

»ELA«

Nyt til linnedskabet

Ternet frottéhåndklæde, 3 farver. 50×90 .. **4,55**

Frottéhåndklæde, pragtfuld kvalitet, 4 farver. 50×100 .. **6,45**

Godt og billigt frottéhåndklæde, 3 farver. 50×90 .. **3,75**

Viskestykke, rød-, blå- eller grønternet. 50×80 .. **3,20**

Viskestykke, fin kvalitet, rød-, blå- eller grønternet. 50×80 **4,20**

Blomstret calico dynebetræk, blå, rød og grøn 130×190 .. **17,95**

Tilsvarende pudebetræk 65×65 .. **3,80**

Hvidt stribet satin dynebetræk, 135×190 .. **25,95**

Tilsvarende pudebetræk 65×65 .. **5,10**

Lagen, bleget, fin kvalitet. 130×225 .. **10,70**

Det betaler sig at købe i BRUGSEN

Huset brandsikres

En effektiv ildslukker har hidtil været meget dyr og ret uhåndterlig, hvorfor de fleste mennesker har været tilbage for at hænge den op på brandfarlige steder: i køkkenet, stald, garage og værksteder. Nu kan man imidlertid i Brugsen købe en lille ildslukker, fremstillet af FDBs kemikaliefabrik i Esbjerg.

Slukningsvædsken er *klorbrom-methan*, som blandet med *frigen* bevirker, at ildslukkeren står under et konstant tryk. Ildslukkeren leveres med en metal-holder, beregnet til fastskrænkning på væggen i køkkenet, værkstedet, hobbyrummet eller garagen, ligesom man kan gøre ildslukkeren fast ved førersædet på traktoren eller bilen.

Det er ikke hensigten, at den lille ildslukker skal erstatte de større skumslukningsapparater. Den tænkes anvendt ved bekæmpelse af mindre lokale brande, f. eks. ild i karburatoren, det elektriske anlæg eller brand i fedtet på stegepanden. Desuden kan den med stort held anvendes til bekæmpelse af ild i letantændelige vædske som f. eks. benzin, olie o. l.

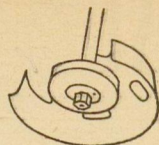
Når ildslukkeren skal bruges, tager man beskyttelseslåget af dåsen, brækker kobberøret af, og derefter forstøves slukningsvædsken ud og kvæler flammerne.

Ildslukkeren har været genstand for omfattende forsøg, og den er godkendt af justitsministeriet. Beholderen vejer 880 gram, og er der tale om væggtab som følge af fabrikationsfejl, ombyttes beholderen gratis.

Den nye ildslukker betyder en ekstra sikkerhedsforanstaltning på steder, hvor der er tale om brandfare, idet ilden kan bekæmpes, før den får grebet om sig.

EN GAMMEL JERN-FÆLG fra f. eks. et lastvognshjul kan, i oversavet tilstand, udmærket fungere som skærm omkring slibestenen eller andre farlige roterende værktøjer. Fælgen boltes simpelthen fast på kanten af arbejdsbordet.

★
VED KORTVARIG OPSÆTNING af elektriske hegn er det rart at have transportable hegnsstolper. De laves lettest af jernstænger i passende højde. Toppen bøjes rundt i et „åbent øje“ og overtrækkes med gummi- eller plastic-haveslange som isolation.

★ ★ ★

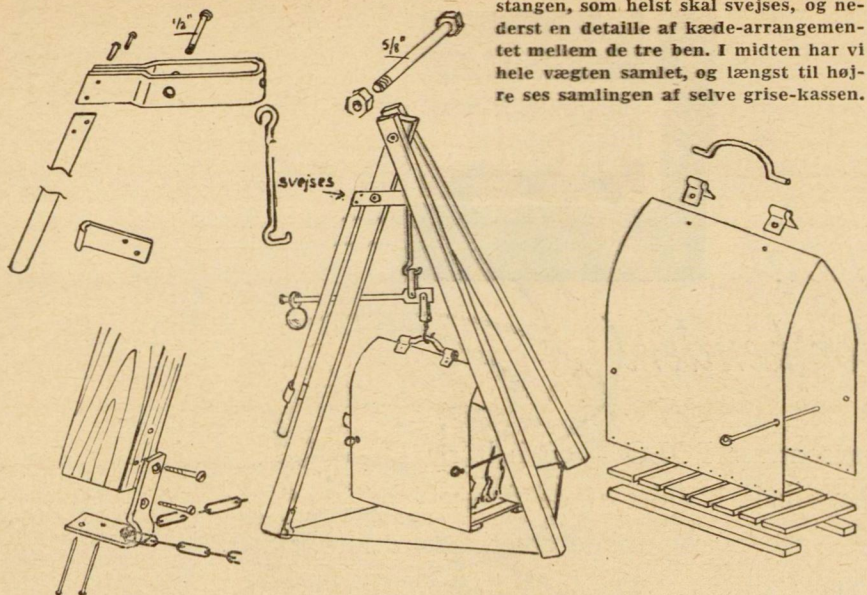

1. Med et rask tag trækkes ildslukkeren ud af sin holder på væggen (øverst til venstre).
2. Kobberøret brækkes af ved et let tryk med tommelfingeren (nederst til venstre).
3. Sprøjtespidsen rettes mod flammerne, og derefter forstøves indholdet ud over ilden (øverst til højre).

- bestil markfrø fra FDB nu...

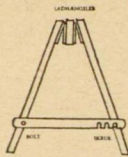
Ved at bruge frø fra **FDB** af **DLFs** avl skabes de bedste muligheder for en god og tilfredsstillende høst

i Brugsen

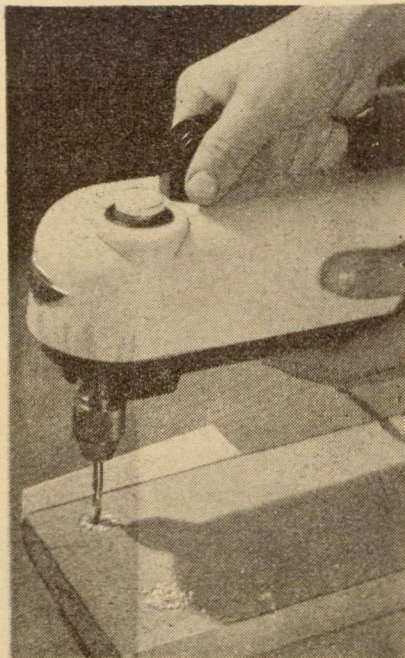

Til venstre øverst ses »knæet« på løftestangen, som helst skal svejses, og nederst en detalje af kæde-arrangementet mellem de tre ben. I midten har vi hele vægten samlet, og længst til højre ses samlingen af selve grise-kassen.

DENNE SAVBUK er særdeles let at fremstille, og dens store fordel er, at den kan klappes sammen og stilles bort uden at tage alt for megen plads op. Desuden er den justerbar i højden gennem den stilbare overligger mellem benene.

★ ★ ★

Røremaskinen borer huller

Alle husmødre, der ejer en Ballerup Junior-Mixer, kan nu få lov til at dele røremaskinen med manden i huset. Fabrikken er nemlig begyndt at fremstille en 6 mm borepatron, monteret på en aksel, som passer op i begge tilslutningshullerne forrest i røremaskinen. Patronen sættes fast ved at løsne griberen på motoren og derefter klemme akslen op. Hele motorarmen løftes af, når man skal bore.

Der følger en lille samling bor med det nye tilbehør, og anvendt som boremaskine er Junior-Mixeren særdeles anvendelig, bl. a. fordi man kan regulere borets omdrejningsfart efter behov. Det siger i øvrigt sig selv, at man kan spænde fræsere, pudser og lignende værktøjer i borepatronen og derved yderligere udvide maskinens arbejdsområde.

Fabrikken er næppe endnu leveringsdygtig i den nye tilbehørsdel, men borepatronen kan bestilles i den brugsførelse, hvor røremaskinen i sin tid blev købt.

En transportabel bismervægt på trefod

Det rette tidspunkt for levering af slagterisvinene, vægten af en sæk kartofler, en kasse æbler og andre tungt ting kan bestemmes med et kilograms nøjagtighed ved hjælp af denne transportable bismervægt på trefod. Hele arrangementet kan skilles ad og er derfor let at transportere og opbevare.

Vi begynder med at fremstille trefoden, der består af lægter 2 X 3. Lægterne bores igennem i den øverste ende med et rigeligt stort hul, og trefoden samles med en 5/8 bolt eller maskinskrue, og de nederste ender forbindes med gamle stumper kotojr eller anden kæde for at forhindre udskridning. På den ene lægte monteres løftestangen, hvis knæ nødvendigvis må svejses sammen for at give den rigtige

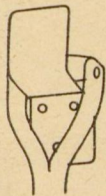
brudstyrke. Løftestangen monteres på lægten med en bolt, og noget længere nede er der monteret et stykke bukket jernplade, der tjener som lås, når vægten skal indstilles og aflæses.

Selve bismeren købes i Brugsen og monteres frit hængende i løftestangens øverste ende (se detailtegn.). Nederst hænger grisekassen, der er fremstillet af en solid træbund med tag og sider af en opklippet og udbanket olietromle. Ved vejning af sække o. l. kan man i stedet for kassen anvende en flad bund med kæder i hvert hjørne, samlet på bismereens krog.

Ved vægtens justering må kassen eller bunden vejes med, og vægten må i det hele taget fra tid til anden afkontrolleres, for at man kan være sikker på at få det rigtige resultat frem.

★ ★ ★ ★

HVIS MAN SKRUER en stump bukket jernplade fast på siden af arbejds- eller lastvognen, har man en udmærket op-hængning for spaden eller greben, der ellers normalt ligger løst oppe i ladet.

HVIS MAN SKAL sprøjtemale eller kalke loftet, er det en god idé at pakke armbandsuret ind i et stykke klart cellofan og lukke med en klæbestrimmel. Så holdes uret rent samtidig med, at man stadig kan se, hvad klokken er.

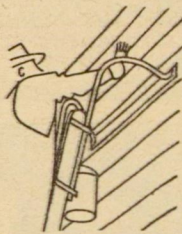
★

REGN OG SNE får ofte adressen på en postpakke til at løbe ud. Det sker ikke,

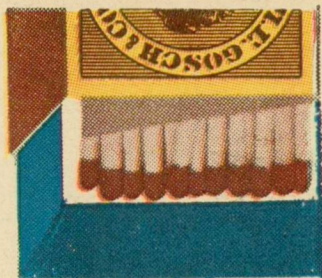
hvis man inden afsendelsen gnider adressen let med parafin eller en stump stearinlys.

★

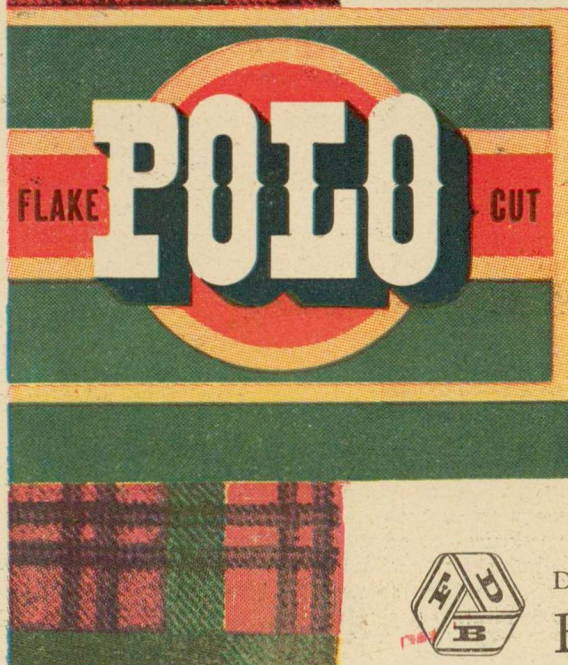
DETTE STYKKE TILBEHØR er særdeles nyttigt at have til sin stige. Det er lavet af jernrør, og det bevirker, at man kommer på afstand af væggen ved stigens top, når man f. eks. skal male huset. Arrangementet er simpelt hen skruet fast på stigen ved hjælp af fladjernsbøjler. Tilbehøret kan også bruges ved tag-reparationer, idet topstykket holder stigen fast til tagryggen.

*En lys tobak
for kendere*

FDB præsenterer POLO – en helt ny
shagtobak, blandet af de fineste lyse
og milde amerikanske råtabakker.
De skulle prøve en pakke
POLO shag fra Brugsen –
det er topkvalitet
til den rigtige pris...

50 g i plade
eller granuleret
i plasticpung

2.65

Det betaler sig at købe i
BRUGSEN